

KS. FRANCISZEK MAROŃ

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE DO DZIEJÓW KOŚCIOŁA W OBECNEJ DIECEZJI KATÓWICKIEJ

PROTOKOŁY WIZYTACYJNE Z 1720 R.

UWAGI WSTĘPNE

Po opublikowanych już z zasobów archiwalnych Kurii Metropolitarnej w Krakowie protokołach wizytacyjnych z 1665 r. następny wizytator z polecenia biskupa krakowskiego pojawił się w dekanatach pszczyńskim i bytomskim dopiero po 55 latach. Delegat po tylu latach zadał sobie dużo trudu, aby jak najdokładniej opisać poszczególne parafie. Toteż wyniki jego dochodzeń umieszczono kaligrafią w osobnym foliancie o 519 stronach w prostej skórkowej oprawie, oznaczonym sygnaturą A.V.19. Strony 1 do 96 zawierają protokoły wizytacyjne dekanatu pszczyńskiego, następne strony aż do 326., to sprawozdania z dekanatu bytomskiego a dalsze stroniczki już tylko spisy inwentarza poszczególnych kościołów, które ze względu na obszerny temat w niniejszej publikacji opuszczamy. Personalnia wizytatora wyjaśnia nam widoczny na kartce tytułowej napis: *Visitatio ecclesiarum parochialium, praebendarum, capellarum, hospitalium et confraternitatum necnon beneficiatorum in decanatu Plesnensi et Bythomiensi in dioecesi, archidiaconatu et officialatu Cracoviensi existentibus ex mandato tl. principis Constantini Feliciani de Szaniawa Szaniawski. Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopi Cracoviensis, ducis Seweriae, per me Dominicum Lachman iuris utriusque doctorem, canonicum cathedralem et archipresbyterum Cracoviensem, deputatum visitatorem anno Domini 1720 die 23 octobris inchoata, successive vero anno 1721-mo diebus februarii expedita.*

Chelm 23 octobris 1720 a.

Villa tl. Principis et tl. Episcopi Cracoviensis ad clavem Lipoviensem pertinens, in qua est ecclesia parochialis murata per tl. olim Nicolaum Ludovicum Grabiański sub titulo ss. Trinitatis aedificata, a tl. piae memoriae Joanne Małachowski, episcopo Cracoviensi a. 1689 die 16 X consecrata. Anniversarium dedicationis dies dominica prima post festum s. Hedwigis assignata. Iurispatronatus episcopi cracoviensis. In hac ecclesia locatum est ciborium in mensa ad altare maius decenter extractum et ornatum ac bene clausum, in quo ss. Sacramentum in pixide argentea intus deaurata a tl. Petro Tilicki donata supposito corporali asservatur et statutis diebus octo renovatur. Expositio Sanctissimi et processiones solemnes fiunt intra octavam Corporis Christi et in die dedicationis ac tituli ecclesiae. Reliquiae reperiuntur Agnus Dei aliquot notabilis formae in tecis ad instar pyramidarum factis ab utraque parte altaris/maioris locatae a defuncto fundatore donatae. Fons baptismalis marmoreus ad parietem in ecclesia bene situatus, sera pensili clausus, aquam benedictam oleis sarcis commixtam pro baptisandis in lebeta aeneo continens. Olea sacra in vasculo stanneo tripartito decenter reconduntur et in sacristia asservantur. Piscina post altare maius pro stropheolis a baptisatis reponendis reperitur. Altaria in eodem sunt armaria pro asservandis apparamentis ac suppellectili ecclesiae

sinistra Nativitatis Christi Domini, a dextera vero parte altare Assumptionis BMV. Eadem altaria lignea, picturis decenter ornata et per partes inaurata, habentia mensas muratas integras, a supranumerato tl. Malachowski consecratas, non violatas. Indulgentias haec ecclesia pro festo s. Annae et ss. Trinitatis habuit sed expiraverunt. Sacrarium muratum cum fornice et fenestra ferro firmata, in eodem sunt armaria pro asservandis apparamentis ac suppellectili ecclesiae cum mensa extracta foribus ferreis bene clausum. Quoad suppellectilem, quae in ecclesia et in sacrario asservatur, inventarium et regestrum seorsive scripta edocent. Intra ecclesiam suggestus a parte Evangelii ligneus picturis adornatus. Chorus pro musica et pro cantoribus ligneus depictus, in quo stat organum alias pozytyw octo vocum sed defectuosum, Confessionale unum in ecclesia, alterum in sacrario. Scamma etiam sunt benedisposita et labrum pro aqua benedicta commodum. Capellae 2, una s. Annae, altera Immaculatae Conceptionis BMV. Habent altaria 2 cum mensis ligneis, in quibus aliquando celebratur apposito portatili. Muratae cum foribus bene clausis, eiusdem patronatus sicut ecclesia. Carbona ecclesiae ad proventum pertinet, uti in seorsivo regestro patet, ecclesiae. Coemeterium cum ossario muratum. Erectio non producta. Sequitur redditus ecclesiae eiusdem parochialis Chełmensis, cuius est in possessione parochus, habet agros in diversis locis, na Górze Chełmskiey wymiarek, mający w sobie zagonów 30. Item na Zapłociu zagonów 8, w Zadębiu zagonów 22, w Glinikach zagonów 23, ku Dętkowi niwki 2, jedna ma zagonów 26 a druga zagonów 14. Przydawszy do tego kliny, to będzie zagonów in summa wszystkich 149. Item habet w Cierninach agrum noviter extirpatum sulcorum 100 et immunitati ecclesiasticae adscriptum. Item habet hortos 2, unum sulcorum 33, alterum 27. computando kliny. Item habet pratum versus villam Chełmek, ex quo colligit feni circiter 8 currus. Item habet pratum ku Dętkowi, ex quo colligit unum currum feni. Item habet piscinas 3 ku Dętkowi et piscinam versus villam unum currum feni. Item habet piscinas 3 ku Dętkowi et piscinam versus villam Goławiec, Żabno vocitatum. Item habet hortum sulcorum 20 per se apud possessorem. Item habet agrum pro fundatione futuri hospitali pauperum, huius agri Ogorkowska dictum florenis 60 emptum⁴ Ex quo agro supradicto solvebantur 5 floreni, ex quibus 3 floreni pauperibus sparsim manentibus cedunt, pro 2 vero florenis parochus 2 missas celebrat pro animabus, quorum corpora ad ecclesiam Chełmensem sepulta. Item habet stagnum penes silvam episcopalem. Ex antiquo praxi dabant florenos 60 per arendam pro sartis tectis ecclesiae. Item habet decimas manipulares de agris molendinatorum Jazowy, Stracionka et Jamnica dictis a tl. olim Martino Szyszkowski episcopo cracoviensi 1619 a. accedente ad id consensu tl. Capituli ecclesiae cathedralis Cracoviensis concessas et in perpetuum applicatas ecclesiae. Item habet inquilinos 4 cum distinctis gazis, qui laborant parochus per diem unum in hebdomada. Item a cmethonibus villae Chełm Magnae solvuntur parochus quotannis floreni 42 loco missalium seu quartualium. Rector seu parochus ecclesiae Stanislaus Mąchocki, dioecesis Cracoviensis, annorum 51, ad presbyteratum ordinatus per tl. Stanislaum Szembek, pro tunc episcopum Dyonisiae, suffraganeum Cracoviensem a. 1696, Sabbatho Sancto, quae fuit dies 21 IV, institutus ad hanc ecclesiam die 1 II 1707. Approbationem ad excipiendas confessiones produxit. Residentia est domus lignea scandulis tecta cum atrio, hypocaustum et una camera, ex opposito alterum hypocaustum pro familia cum camera. Item secunda parva mansio alias Sklepik commode aedificata et provisa. Organarium fovet, qui simul et cantoris officium agit. Habet pro eodem organario domum cum horto et 2 partis parvis, item pro eodem agrum in Dąbrowice 45 sulcorum, item agrum Niwka dictum ku Dętkowi. Insuper parochus eidem organario solvit 30 florenos polonicales annuatim. Reperiuntur et alia aedificia parochi, videlicet pecuarium, horreum, granarium, pro equis stabulum. Ad curam animarum et administrationem sacramentorum habet villas Chełm Wielki et Kopciowice, ex quibus personae ad confessionem paschalem 600 circiter numerantur. In curia Kopciowicensi eiusdem

villae haeres Stolcz luteranae sectae cum uxore sua ipse fovet familiam, catholicos 6, ipsa vero domina luteranos 3. In braxatorio iudaei sunt. Inventarium domesticae suppellectilis tam pecorum quam pecudum non produxit, quia idem, ut asseruit, per antecessorem non recepit.

Ordinatio pro ecclesia parociali in Chelm. Cum animarum et ecclesiarum rectores ex praescripto sacrorum canonum inter alia pastoralia multiplicia officia praecipue ad instruendum gregem Dominicum curae suae districte commissum necnon ad diligendum domus Dei decorem omnino teneantur et sint obstricti. Propterea tl. Stanislaus Małocki parochus Chelmensis populo suo parochiano specialiter tamen iuventuti qualibet die dominica matutino tempore institutiones catechisticas explanare nullatenus intermittat, ad magisque instilandam ac imprimendam huiusmodi doctrinam per medium ecclesiae deambulet, populum de fructibus immediate narratorum per quaestiones et interrogationes charitative ac suaviter interrogabit, parentibus in fundo et patrimonio ecclesiastico locatis, ut pueros ad scholam parochialem mittant, persuadebit et remonstrabit ex motivis his vel similibus, quia scholaris ars fidei rudimenta docet, mores rudiores perpolit, pietatem ad omnia utilem confert, multaque bona et plurimas virtutes ingerit. Armoriolum pro conservandis oleis sacris in loco ecclesiae decenti eleganter extrui curabit. Vasculum distinctum pro deferendo oleo sacro ad infirmos necnon lebetem aeneum ad fontem baptismalem indilate abintus dealbari curet, taliterque fontem baptismi bene clausum a pulveribus detersum pro dignitate eius asservabit obviando tempestive fissuris templi artis murariae peritos adhibebit et ne dilatentur, easdem obstrui iubebit. Meditatum aedificium pro pauperibus hospitalis ad executionem quam totius deducet. Saltus et comotationes tam prope ecclesiam quam in domo plebanali prohibebit, excessum humanitatis vitabit, cum sobrietas sit robur animae multaque bona faciat corporaliter observata. Libros proprios 35 et alios antiquiores 10 exemplariter applicatos ecclesiae Chelmensi pro commoditate sua et successorum inventario inscriptos conservabit. Item decretum reformationis perficit quam primum et in proxima congregatione producit.

Boysowy 24 octobris 1720

Haec villa habet ecclesiam parochialem ligneam tituli s. Joannis Baptistae, haereditatis Christophori Francisci Piegłowskich iuspatronatus, haeredum eiusdem villae. Respectu administrationis sacramentorum antiquitus pertinebat ad parochialem Plesnensem tituli s. Hedwigis modo extra oppidum Plesna sitam, tempore grassantis haeresis circumcirca dominus haeres eiusdem villae Joannes Biberstein a. 1581 cum consensu tl. Petri Myszkowski episcopi Cracoviensis (ex quo aliae ecclesiae per haereticos et dissidentes occupatae fuerant) extra willam aliquot stadiis distantem extruere curavit. Ad praesens est bene ordinata per tl. Dębski, ut asseritur consecrata, dedicationis diem dominicam primam post festum Sanctorum Omnium quolibet anno observant, intus eleganter depicta, sunt in eadem ecclesia altaria tria ligneae et sculpta et inaurata. Altare maius s. Joannis Baptistae habens mensam muratam consecratam ab eodem tl. Dębski, in hoc altari situatum est ciborium pro conservando Sanctissimo, intus depictum, bene clausum. Secundum altare versus septentrionem, in quo est imago BMV. Passaviensis, mensam ligneam habens cum portatili, tertium altare s. Barbare similiter habens mensam ligneam cum portatili. Baptisterium ligneum pro aqua baptismali, quae munde asservatur. Piscina vero post altare maius reperitur. Olea sacra in vasculis argenteis in sacrario conservantur. Sacrarium ligneum sine fenestris, bene clausum, sunt armaria pro conservandis apparatus bene disposita. Suggestus ligneus parieti affixus picturis ornatus. Confessionale in ecclesia unum. Chorus pro scholaribus, in quo est organum bonum alias pozytyw. Pavimentum est asseribus stratum. Campanile ligneum ecclesiae iunctum habens campanam unam maiorem, alteram minorem. Ecclesia haec scandulis tecta cum turracula ligneae, in qua est campa-

nula alias signatura. Coemeterium sepimento ligneo circumductum et scandulis similiter cum ossario bene tectum. Fores ad eandem ecclesiam 2 bene clauduntur. Reditus primo tl. Christophorus Zborowski medietatis villae Boysowy haeres ex curia suo loco decimae solvit tynfones 60, item tl. Franciscus Piegłowski solvit similiter loco decimae ex curia suae medietatis 60 annuatim. Item habet censum tynfonum a summa capitali 100 imperialium in bonis villae Jedlina per Franciscum et Annam Piegłowskie villae haeredissam in cancellaria Plesnensi a. 1718, die 23 V inscriptum. Item habet ex agris cmethonalibus villae Boysowy (qui sunt 15) missalia a quolibet cmethone 4 coretos siliginis et totidem avenae annuatim. Item habet hortulanos, qui sunt 10, quorum quilibet coretum siliginis et totidem avenae dat. Inquilini eiusdem villae Boysowy, qui habent gazas, alias chałupnicy, annuatim solvunt per grossos 12. Item inquilini in alienis domibus manentes solvunt per grossos 6. Molitores 3 sunt, solvunt per 24 grossos. Habet etiam 1 stadium agri sulcorum 27. Item cmethones et hortulani villae Boysowy quolibet anno debent unum currum fimi quilibet eorum ex propriis domibus et unum currum lignorum vehere ad domum plebanalem propriis curribus. Item habet censum annum 6 rhenensium a summa capitali 100 rhenensium simillium per tl. Hevam Frankenbergowa in bonis villae Jedlina inscriptam in cancellaria Plesnensi in a. 1717, die 14. V. Item emit particulam fundi Boysowy ex opposito domus plebanalis iacentem, Uchaczowska dictum, pro summa 18 imperialium apud haeredissam Piegłowska, quem fundum convertit parochus in usum inquilini sui. Si vero hanc particulam agri redimere velit, ad restitutionem 18 imperialium ecclesiae Boysowiensi tenebitur. Item habet subiectum, qui solvit annuatim tynfones 8 ex quo non laborat parochus. Item habet vaccam unam pro eclesia in perpetuum, a qua percipit florenum unum annuatim pro missae sacrificio. Rector seu parochus ecclesiae: Tl. Martinus Matuszewicz, annorum 59, ordinatus ad presbyteratum a. 1688, die IV ad vicariatum ecclesiae in Łędziny per tl. Nicolaum Oborski, episcopum Laodicensem, institutus ad ecclesiam Boysowiensem a. 1695. Approbationem produxit. Pro residentia habet domum plebanalem sumptu proprio competenter extractam, in qua est atrium, hypocaustum cum 2 cameris, alterum hypocaustum pro familia cum camera et alia aedificia minora, utpote stabulum pro equis, pecudibus, horreum commoda. Organarium fovet, qui simul officium cantories agit et est pro illo domus, in qua manet, ad cuius reparationem communitas alias parochiani villae Boysowiensis tenentur. Pro salario accipit 6 coretos siliginis et totidem avenae. Item habet agri sulcos in uno loco 16 in altero 8. Item habet pratum, ex quo colligit 2 currus feni. Item pro integro anno accipit unum rhenensem a parochus. Ad ecclesiam spectant villae Boysowy, Jedlina, Świerkowy Pień noviter eradicata et mediante decreto Consistorii Cracoviensis a. 1714, die lunae 29 I, pro parochiali adiudicata. Ad confessionem paschalem numerantur 450. Ordinatio pro parochiali ecclesia in Boysowy: Non est opus dare praecepta et ordinationes ei qui desuper expositus est in exemplum atque constitutus ab alto in censorem aliorum. Nihilominus propter memoriam pauca tantum, quae facere debeat tl. Martinus Matuszewicz, territorii Plesnensis decanus atque ecclesiae in Boysowy rector, innuuntur. Catechismum dominicis diebus ante missam conventualem finita statim processione non ex ambona sed in medio ecclesiae stando vel ambulando per interrogationem modo ad captum populi faciliori per unum quadrantem vel medium suis parochianis tradat instituat eodemque doceat. Baptisterium procuret. Olea sacra non in sacratio sed in ecclesia loco convenienti conservet. Librorum ecclesiasticorum lacerationem reparationem indilatam faciat, decanalem congregationem indicet, expediat, de executione decretorum in hac visitatione datorum informationem a suis comparochis recipiat, eandem Curiae tl. Principis Lociordinarii Dioecesanis transmissurus.

Miedźna 25 octobris 1720

Haec villa habet ecclesiam ligneam tituli s. Clementis martyris, iurispatronatus

Erdmani, sacri romani imperii comitis de Provanic, dynastae in Sylesia Plesnensi. Consecrata ecclesia, cuius dedicationis anniversarium observant dominicam primam post festum s. Michaelis Archangeli ab immemorabili tempore et signa in pariete ecclesiae exstant consecrationis. In hac ecclesia sunt altaria tria, maius altare s. Clementis non consecratum, muratam habens mensam. In portatili missae sacrificium celebratur. In eodem altari est ciborium ligneum non adeo ornatum, in quo asservatur ss. Sacramentum^l in pixide argentea, supposito corporali, bene clausum. Secundum altare, habens imaginem BMV., mensam ligneam cum portatili. Tertium altare s. Antonii de Padua sine portatili mensam habens ligneam. Haec altaria lignea picturis simpliciter adornata. Baptisterium ligneum in medio ecclesiae situatum continens in se lebetem stanneum pro aqua baptismali. Piscina ad parietem ecclesiae inferius reperitur. Olea sacra in vasculis stanneis simul triplicibus reperiuntur et in sacristia asservantur. Sacrarium est ligneum, bene clausum, in quo sunt armaria pro conservanda suppellectili ecclesiastica. Chorus pro cantoribus ligneus, in quo organum alias pozytyw vocum 8 exstat. Suggestus ligneus formae simplicis parieti affixus. Pavimentum ex asseribus stratum. Tabulatum similiter ex asseribus constructum, antiquum, in parte pictum. Scamna lignea simplicia. Clauditur haec ecclesia foribus ligneis 2 bene povisis, claustro et seris pensilibus obse-ratis. Campanile ligneum ecclesiae iunctum, in quo sunt campanae 2 maiores et tertia minor. Ecclesia quam campanile scandulis tecta, supra ecclesiam turricula lignea, in qua est campanula alias Sygnatek. Coemeterium sepimentis ligneis obductum, scandulis tectum, tum et ossarium ligneum similiter tectum. Est etiam villa Rdzawy eiusdem ut supra haeredis, in qua villa Rdzawy est ecclesia^b filialis ecclesiae in Miedzna tituli Decollationis s. Joannis, lignea, scandulis tecta. Non constat de consecratione eiusdem, cruces tamen in parietibus depictae apparent. Dedicationis diem ab antiquo tempore observant dominicam primam post festum s. Hedwigis. Haec ecclesia habet altare unum maius, in quo est imago Coronationis BMV., mensam habens muratam cum portatili. Ibidem est ciborium ligneum simpliciter extructum et depictum, sed in eo non asservatur Sanctissimum nisi in ecclesia parochiali matrice. Secundum altare ligneum parvum in honorem s. Joannis Baptistae et s. Barbarae et s. Catharinae extructum, in quo altari non celebratur. Pavimentum ex asseribus ligneis reparatione indiget. Tectum ecclesiae et campanile bene coopertum. In campanili sunt campanae 2 mediocrae bonae resonantiae. Coemeterium amplum sepimentis ligneis circumductum, in quo permixtini catholici et luterani sepeliuntur etiam recentissime et recognoverunt personae seniculae contrarium, quod stante vita eorum nunquam haeretici in ecclesia sepeliebantur. In hac ecclesia celebratur missa quarta dominica, tribus autem dominicis in parochiali Miedzna. In hac parochia Miedznsi est etiam capella lignea in villa Gora antiquitus extruxta tituli s. Barbarae. Non constat, utrum sit benedicta. Dotem nullam habet, tantum asserunt, quod pertinebant piscinae Barbornice dictae et unus hortulanus in vicinitate capellae manens. In hac capella est altare ligneum BMV., habens mensam ligneam cum portatili. In hac capella missae sacrificium celebratur in festo s. Barbarae et feria secunda post Pascha necnon dominica prima post festum s. Mathaei. Folibus bene clausa et scandulis tecta. Coemeterium non habet. Reditus ecclesiae parochialis Miedznsis. Habet missalia de eadem villa a cmetionibus alias od siodlaków siliginis coretos alias wiertelów mensurae Plesnensis 60, avenae totidem eiusdem mensurae. Item habet stadia agri 15, in unoquoque stadio sunt 40 sulci. Incipiunt ab ecclesia Miedznsi et protenduntur ad limites villae Cwiklice. Ibidem piscinae 2. Item penes ecclesiam filialem in Rdzawy habet stadia 15. Unumquoque stadium continent in se sulcos 40. Et ibidem piscinae 2. Inquilinos habet 2, qui laborant 2 dies in hebdomada. Item de villa Międzyrzecze accipit annuatim imperialem, de villa Gora similiter imperialem, de Zawada 16 bohemicos. Item habet pomariolum circa residentiam et braxatorium pro sua tantum commoditate. Pa-

rochus ecclesiae Miedzniensis tl. Andreas Zabrzski, annorum 62, ad hanc ecclesiam institutus a. 1683, ad presbyteratum ordinatus eodem anno dominica post Pentecostes per tl. olim Nicolaum Oborski, episcopum loadicensem, suffraganeum cracoviensem. Pro residentia sui habet domum ligneam cum atrio non pridem extractam, in qua sunt 2 hypocaustra cum cameris, et opposito hypocaustrum pro familia. Item habet hollodia, stabula pro equis quam pro pecudibus, ad quorum aedificiorum reparationem parochiani de villa Miedzna et Rdzawa tenentur. Fovet organarium, qui agit officium simul et cantoris. Iste organarius habet domum pro residentia sui cum agris, in quibus inveniunt stadia 15 et haec sunt inaequalia. Item habet horreum et cameras ad domunculam suam tum et stabula pro pecoribus et pecudibus, ad quorum aedificiorum reparationem similiter tenentur parochiani Miedznienses. Ad curam animarum iure parochiae spectant villae Miedzna, Rdzawa, Gora, Zawada, Międzyrzecze, Wola, Frydek, Gelowice, Brzestowka et subditus tl. Zborowski Matus Mayduch. Pro confessione paschali personae inveniuntur 1300 circiter. In villa Rdzawa 2 vetulae luteranae sectae et in villa Gora tl. Augustus Wilimowski eiusdem luteranae sectae non uxoratus reperiuntur.

Ordinatio pro ecclesia parochiali Miedzniensi. Tritum ac usitatum est, ust quanto ferventior rectorem ecclesiae in promovendo Dei cultu et ecclesiae ornatu vident parochiani, tanto maiori exemplo ipsius ad omnem vitae integritatem ac morum honestatem excitantur. Quapropter tl. Andreas Zabrzski, parochus in Miedzna, sequentia puncta cum maiori sedulitate et applicatione quam antea omnino expleat. Ciborium non areae foederis tabernaculum laminis aureis splendidum, sed Dei vivi veri sanctum habitaculum elegantius adornet, altarium collateralium mensas melius et commodius adaptet et in formam pleniorum extruat eademque altaria 3 mappis iuxta solitum ecclesiae ritum contegat, supellectilem ecclesiasticam usu attritam restauret. Pallas linteis albis subducere curet. Pavimentum ecclesiae in quibusdam locis vitiosum atque putridum reficiat et reparet, olea sacra in armariolo bene clauso in pariete a parte maioris altaris collocet, vasculum distinctum stanneum pro deferendo ad infirmos sacro oleo emat, baptisterii infirmum pedem solidius constituat, metriculam baptismatorum, copulatorum atque mortuorum diligentius, accuratius ac distinctius conscribat, acatholicos matrimonialiter sine assistentia proprii parochi aut licentia eius copulare non audeat, libros ecclesiasticos utpote graduale, antiphonarium et psalterium indilate coemat, coemeterium, in quo pii cineres christifidelium extremum Dei iudicium expectant, ne sit locus pervius, more catholico sepimentis quantocius claudat, ossa ibidem sepulta praemissa doctrina et data informatione parochianis orandi pro defunctis, iuxta ritum et consuetudinem ecclesiae catholicae adhibitis caeremoniis circa similia observari solitis, necnon missae sacrificiis quam plurimis profundius in terrae visceribus consepeliat. Joannem Kaczor de villa Miedzna ex praecepto ecclesiae ad confessionem paschalem coram extraneo parochi faciendam et ut testimonium peractae confessionis producat eidem iniungat compellat, decimam ex agris novalibus in Gielowice, Gora, Frydek et Wola suae ecclesiae mediante iure applicatam vindicet, praemissorumque decretum in proxime imminente congregatione decanali producere et praesentare non omittat.

Mikolow 2 novembris 1720 a

In hoc oppido est ecclesia parochialis murata scandulis tecta, tituli s. Adalberti, iurispatronatus comitis de Promnic, dynastae Plesnensis, consecrata. Diem dedicationis observunt et celebrant primam dominicam post festum s. Martini. In hac ecclesia ciborium in maiori altari cum ss. Sacramento situm, decenter extractum et picturis adornatum et bene clausum. In eodem ss. Sacramentum supposito corporali in pixide argentea intus deaurata. Expositiones Sanctissimi et processiones cum eodem fiunt infra octavam Corporis Christi et in festis BMV. ac aliis diebus festivis respectu confraternitatis Rosarianae. Ciborium

deauratum. Fons baptismalis in medio ecclesiae factus ex lapide, decenter ornatus, in se continens lebetem aeneum, in quo asservatur aqua baptismalis sacris oleis commixta, bene clausus sera pensili. Ibidem piscina pro asservandis strophialis. Olea sacra servantur in armario ad parietem ecclesiae a cornu Evangelii extracto in vasculis stanneis. Altaria in hac ecclesia decenter depicta et inaurata 4: Altare maius s. Adalberti mensam habens muratam, consecratam. Secundum BMV. Maioris Rosarianae, dictum consecratum, habens mensam. Tertium s. Barbarae mensam habens cum portatili, quartum s. Antonii de Padua, habens mensam etiam cum portatili. Indulgentias habet pro festis BMV. et aliis festis iuxta privilegia confraternitatis Rosarianae. Sacrarium muratum testitudineatum, in quo est mensa cum armariis pro asservenda supellectili ecclesiastica, clauditurque firmiter. Ibidem reperitur scrinium ferro obductum pro servanda supellectili argentea. Suggestus parieti ecclesiastico affixus, decenter depictus cum Evangelistis. Chorus supra parieti affixus, in quo stat organum in manuali 12 vocum et in pedali 3, depictum. Item habet positivum antiquum vulgo pozytyw vocum 8. Pavimentum ex asseribus disordine stratum et tabulatum depictum simpliciter. Pro ingressu ecclesiae sunt fores binae bene provisae. Scamna simplicia. Campanae alias turris murata scandulis tecta, in qua sunt campanae 3, una maior, duae minores. Turricula lignea supra ecclesiam, in qua est campanula alias signatura. Coemeterium muro cinctum cum ossario. Ad hanc ecclesiam pertinent 2 capellae, quae sunt extra ecclesiam sitae. Una s. Nicolai, altera s. Annae, sed desolatae et dirutae, dotem nullam habentes. Fundata est in hac ecclesia Mikuloviensi confraternitas s. Rosarii 1713 anni, quae habet pro dote summam milli taleros sylesiticos in bonis villae Mokre in dynastia Plesnensi iacente, per tl. olim Georgium Kreczyk 1712 a. inscriptam, a qua idem capellanus percipit annuatim taleros 10, florenos 3 et grossos 18, quibus iuxta erectionem disponit. Reditus eiusdem ecclesiae Mikuloviensis: De oppido Mikulow habet missalium coretos siliginis 52, totidemque avenae mensurae plesnensis. Item quilibet oppidanus solvit episcopalia sive stolowego per 2 grossos sylesiticos alias graycarow et quinarium alias piętak, qui faciunt in summa boemicos 27 et 15 denarios sive chalerze. Inquilini, qui reperiuntur in oppido Mikulow 32, quorum quilibet solvit per 2 grossos sylesiticos alias graycarow, qui faciunt in summa boemicos 21 et grossum syl. unum. Ex villa Wry missalium coretos siliginis 30, avenae totidem confertae mensurae. Item episcopalia sive stolowe quilibet cmetho per 2 grossos syl. alias graycarow, excepto sculteto, qui faciunt in summa 8 boemicos et 2 grossos syl. De villa Piotrowice missalium coretos siliginis 20, totidem avenae confertae mensurae, episcopalia sive stolowe solvunt quilibet eorum per grossos syl. 3 excepto sculteto, qui faciunt in summa 10 boemicos et 1 grossum syl. alias graycar. De villa Wilkowice missalium coretos siliginis 28 et totidem avenae confertae mensurae, episcopalia alias stolowe eodem modo solvunt 2 hortulani, quilibet eorum per 12 grossos, 4 cmethones, ex quibus 2 solvunt per 2 grossos syl. et alii 2 per unum grossum similem syl. Sculteti 2 et subditus plebanalis non solvunt episcopalia, in summa boemicos 11. De villa Dolne Łaziska habet missalia siliginis coretos 15, avenae totidem confertae mensurae, episcopalia solvunt per 3 grossos syl. exceptis scultetis et illorum subditis. Facit in summa boemicos 6. De villa Średnie Łaziska habet missalia 4 coretos siliginis totidemque avenae mensurae confertae. De villa Górne Łaziska habet missalia tantum de avena coretorum 24, episcopalia per 8 grossos syl. excepto hortulano, in summa facit boemicos 21. De villa Podlesie habet missalis de avena tantum coretos 48 mensurae confertae, episcopalia solvunt quilibet eorum, quando missalia reddunt per 6 boemicos praeter hortulanos 2, qui solvunt per 3 boemicos tantum. Itaque in summa episcopalia faciunt 2 taleros syl. et boemicos 6. De villa Zarzecze⁴ antea Uniczow nuncupata loco decimae manipularis pendunt missalia coretos siliginis 17 totidemque avenae mensurae confertae, insuper extradunt galinas 14 et straminis manipulos 14. De villa Gostynia tantummodo solvunt epi-

scopalia bohemicorum 9. Ex villis Przeczyce, Toporowice et Targowice habet decimas manipulares, quas incolae redimunt iuxta conventionem eiusdem parochi. Item habet census de agro cmethonali, quem agrum possident Wilhelmus Zawadzki et Rupniewski. Solvunt imperiales alias taleros gładkich 12 annuatim per 2 ratas. In villa Wilkowice est subditus unus Joannes Hul, qui in septimana 2 dies laborare debet in fundo plebanali, solvit census pro festo s. Georgii 8 bohemicos et pro festo s. Michaelis itidem 8 bohemicos, item 2 galinas. et 30 ova gallinacca. Subditi in fundo plebanali, videlicet hortulani 9 sunt, qui debent laborare 2 dies in hebdomada pedester ex campo, si non laborant debent solvere per 3 taleros syl. et dies 2 laborare pecoribus verno tempore et tempore messis, pedester 6 dies. Item dant pro festo s. Michaelis per 2 galinas. Inquilini, qui sunt 19, similiter solvunt a campis et unum diem pedester in septimana laborare debent. Si non laborat aliquis eorum, solvit per 2 taleros syl., insuper 3 dies tempore messis pedester laborare, fila alias kądziel nectere debent. Item inquilini oppidi Mikułow debent solvere episcopalia alias stołowe tl. parcho per 3 grossos syl. pro festo s. Martini²Hospitale, in quo aliqui pauperes permanere solent. Hoc hospitale habet summam capitalem 170 taleros syl. apud Rupniewski, a qua summa census percipiunt proviſores eiusdem hospitalis et eodem disponunt pro necessitatibus tam hospitalis quam pauperum. Rector sive parochus ecclesiae Mikułowiensis Andreas Zabrzski, etiam in Miedzna parochus, annorum 62. Institutus ad ecclesiam Mikułowiensem a. 1720, die 19 IV, iam superius tempore visitationis in Miedzna legitimavit suam personam et requisita praesentavit ordinationis, institutionis, dispensationem super utroque beneficio se habere allegavit, quam producturam se obtulit. Residentiam pro se commodam, aliquot passibus ab ecclesia distantem, ligneam et pro familia domestica seorsinam, item habet hortum sive pomarium penes residentiam, stabula pro equis et pecoribus, horreum. Fovet organarium, cantorem, qui habent salaria consueta, instruuntque iuventutem in literis. Habet vicarium Joannem Smieszkiewicz, dioecesis Wratislaviensis, annorum 32, ordinatum ad provisionem seminarii Cracoviensis, presbyter factus per Michaelem Szembek, episcopum Paphensem, suffraganeum cracoviensem a. 1715, sabbatho quatuor temporum ante dominicam secundam Quadragesimae, quae fuit dies 16 III³literas formatas et approbationis produxit. Habet mansionem ligneam, commodam, salariatur iuxta conventionem a parcho. Est etiam praebendarius confraternitatis Rosarii Andreas Choroba, annos 30, ad presbyteratum promotus a. 1715, die 15 VI, sabbatho quatuor temporum ante festum ss. Trinitatis, per Michaelem Szembek, suffraganeum Cracoviensem, institutus ad praebendam rosarianam a. 1716, 27 X. Habet residentiam commodam, pro salario ex fundatione Rosariana annuatim percipit 60 taleros syl. ex bonis villae Mokra. Item taleros 10 et florenos 3 grossos 18 syl., quibus iuxta erectionem confraternitatis disponit.

Ordinatio pro ecclesia paroeciali in Mikułow. Quandoquidem opera praesentis visitationisque huiusmodi obiectum non aliud est, nisi ut status ecclesiae atque ministrorum eius diligens inspectio et eorum, quae vel ex orbita recesserunt ad pristinum usum revocatio, vel quae vetustas destruxit correctio vel quae desiderant provisio subsequitur atque iniungatur. Proinde cum infrascripta necessaria in ecclesia Mikułowiensi videantur, eadem tl. Andreae Zabrzski, parcho Mikułowiensi, facere et adimplere demandamus. Pro expositione ss. Sacramenti ex aliqua materiarum sacrarii competens et elegans tabernaculum, tum ad processiones baldachinum ex materia huic usui destinata sine mora praeparare idem tl. parochus iubeat. Conservatolium propter eundem Christum Eucharisticum in sacrario a fabre extrui curet. Antequam idem asservatorium praeparabitur et necessitas occuret expositionis Sanctissimi in monstratorio et venerabile Sacramentum non in sacristia, ut antea, collocetur, sed in ciborio servetur. Exindeque populo adorandum exponat accensis circa expositionem ad minimum 6 candelis sub poenis per tl. Loci Ordinarium arbi-

trarie ac irremissibiliter extendendis. Clavem ab Eucharistia ss. non sub ciborio ut antea sed ab hinc in sacrario servet. Baptisterium ex medio ecclesiae ad parietem et cornu Epistolae maioris altaris sine mora transferat. Futura Deo dante dominica prima mensis vel in ea festo incidente non de sacro Rosario ut praedicabatur, sed de dominica vel festo tunc occurrente, iuxta praescriptum rubricarum missam conventualem absolvat et sic in futurum semper faciat exponendo venerabili Sacramento pro festis et dominicis vigore Rosarii incidentibus, iuxta synodum Lubienscianam facultatem a tl. Loci Ordinario procuret. Ex ossario obruto fidelium ossa quamprimum contumulet, in posterum autem, quando contingeret exhumari membra aliqua cadaverica, statim eadem in eundem tumulum inferius reponat atque recondat. Nomina et cognomina suorum parochianorum in matriculam eo nomine comparandam diligenter conscribat et connotet. Pavimento ecclesiam adornet pro introitu ad eandem et exitu faciliiori gradus necessarios ponere non omittat. Coemeterium pravum, indirectum, asperum in planum reduci faciat. Horologium ab oppidanis repetat. Vitricos de civitate viros probos eligat, quibus a carbona eleemosynarum unam clavem committat, alteram ipse cum suis succedaneis penes se retineat. Librum perceptarum et expensarum ad vindicandum censum conscribat, tl. Paulum Pilarski, provisum sua ecclesia ab ecclesia Vitoviensi revocet. Tempore divinorum mundinationes, licitationes facere non permittat. Constitutiones synodales Lubienianas habeat, capellam s. Annae, pro qua materiam congregavit, reparet. Chorum ecclesiae super maiores fores ex legato ad hanc reparationem ordinato restauret. Judaei familiam catholicam contra sacros canones et decreta Tribunalitia, tum synodum Lubienianam et contra novissimam constitutionem in epistola pastorali moderni tl. Principis Episcopi Cracoviensis expressam non foveant atque praesentem ordinationem in proxima decanali congregatione producat et praesentet.⁶ Ordinatio pro vicario Mikułowiensi: Quia autem tl. Smieszkwicz, vicarius Mikułowiensis plurimarum exorbitantiarum reus esse arguit, idcirco tl. parochi loci serio praecipitur, quatenus eundem ad effectum correctionis et emendationis Curiae tl. Principis Episcopi Cracoviensis quantocius deferat, praesensque decretum huiusmodi ordinationis in decanali congregatione ut supra producat.

Cwiklice 26 X 1720

Haec villa haereditatis tl. Iosephi, Constantini, Christophori, Leopoldi Zborowskich, in qua villa est ecclesia parochialis lignea tituli s. Martini episcopi et confessoris, scandulis tecta, consecrata, prout constat ex visitatione Casimirsciana, anniversariam dedicationis diem observant dominicam proximam post festum Assumptionis BMV. Iurispatronatus haeredum superscriptorum. In hac ecclesia sunt altaria 3, maius s. Martini episcopi et confessoris habet mensam muratam cum lapide inaequali, non apparet, an consecratum, sed ab antiquo celebratur sine portatili. In eodem altari situm est ciborium ligneum bene clausum nigro colore adornatum, in quo conservatur ss. Sacramentum in pixide argentea intus deaurata. Altare minus BMV. mensam habens cum portatili. Tertium altare tituli s. Crucis a dextra parte habens mensam similiter cum portatili. Baptisterium ligneum in medio ecclesiae situatum, pictura adornatum, continens in se lebetem aeneum, in quo aqua benedicta sacris oleis mixta pro baptisandis asservatur. Cum sera pensili bene clauditur. Piscina ad baptisterium pro servandis strophiliolis reperitur. Olea sacra in vasis stanneis insimul servantur in sacrario. Suggestus parieti affixus ligneus nigro colore adornatus et aliis picturis. Sacrarium ligneum habens mensam cum armariis pro asservanda supellectili ecclesiae fortiter provisum et bene clausum. Pavimentum asseribus stratum. Haec ecclesia intus depicta simpliciter. Item est chorus pro cantoribus, in quo stat organum alias pozytyw vocum 8. Ecclesia ipsa duabus januis bene provisus clauditur. Est etiam campanile ligneum ecclesiae iunctum, in quo sunt campanae 2, una maior altera minor, supra ecclesiam est turracula lignea la-

mine obducta, in qua est campanula alias signatura. Fenestrae ecclesiae integrae. Coemeterium ligneis sepimentis circumductum et ossarium scandulis tectum. Haec ecclesia habet indulgentias pro festo s. Martini, admissae a. 1717, 11 V. Reditus ecclesiae parochialis Cwiklicensis. Habet agrum 360 sulcorum. Item hortum ad domum plebanalem, in quo sunt sulci 50. Item missalium coretos siliginis 140 et avenae totidem. Item habet censum ex fundatione dominorum Brodeckich annuum tynfonum 15. Item ex fundatione dominorum Kozłowskich tynfonum 20, ex fundatione tl. Annae Zborowska tynfonum 20. Item ex fundatione tl. olim Petri Zborowski tynfonum 100. Item habet agrum Księżę Pustki dictum, qui extenditur incipiendo ab ecclesia Cwiklensi usque ad limites villae Miedzna. Rector seu parochus ecclesiae Cwiklicensis tl. Joannes Laczynski, annorum 32, ordinatus ad presbyteriatum sabbatho ante dominicam secundam quadragesimae, quae fuit dies 11 III, per tl. Michaellem Szembek, suffraganeum Cracoviensem, institutus ad ecclesiam Cwiklicensem die 20 V anno currenti 1720. Approbationem produxit, habet domum pro residentia sui sed vetustate consumptam, stramine tectam. Horreum habet unum sumptu parochianorum extractum. Fovet organarium, qui habet similiter domum suam desolatam, quam tenentur parochiani restaurare. Est pro organario ager stadiorum 4, in unoquoque stadio 12 sulci reperiuntur. Et horreum habet. Item percipit in vim salarii a plebano annuatim ex censibus summam tynfonum 40. Ex villa Rudoltowice pro decantatione officii de Immaculata Conceptione BMV. percepit mensuram siliginis totidemque avenae. Ad curam animarum villae Cwiklice et Rudoltowice spectant pro confessione paschali numerantur personae circiter 400. Inter parochianos inveniuntur luterani molitor et frater eius.

Ordinatio pro ecclesia parochiali Cwiklicensi. Quemadmodum vineae Christi remissiones operarii censurae notam, ita pariter quasi animarum pastores decorem sponsae suae ecclesiae diligentes calcarem et incitamentum merentur. Cum igitur tl. Joannes Laczynski, loci huius parochus officium suum pastorale remissius ferat, ex praesenti visitatione ad intensiorem sui muneris incumbentiam ac vigilantiam extatur ac monetur, quatenus omnia iura et documenta ecclesiae suae servientia sparsim hactenus habita in unum librum inscribat, summam mille florenorum silesiticorum in bonis mundis et liberis praevisa omnimodo securitate locari curet. Inscriptionem securam summae de Rudoltowice transportare quantocius provideat, agrum Księżę Pustki dictum vindicare amplius non negligat. Haeredem necnon parochianos ad satisfaciendum suae submissioni super extruenda plebanali residentia omni meliori modo compellat. Divina officia diebus dominicis et festis non expectatis tarde venientibus praecise ad horam undecimam absolvat, 3 mappas altaribus singulis ad praescripta rubricarum ecclesiarum superimponi curet. Doctrinam fidei seu catechismum propter erudiendam plebem in mysteriis fidei diebus dominicis opportuno tempore proponat. Caeteraque ad aedificationem et salutem animarum^{populi} iure parochiae ecclesiae suae subiecti pertinentia non negligat. In librum matriculae eo nomine comparandae mortuos parochianos inscribat, defectum ab a. 1706 nimirum a morte praedecessoris sui copulatorum personarum matrimonialiter hactenus intercedentem omnino inseri praevisa monitione ex ambona ad rescindendum compenset eosdemque investigatos inscribat. Observando doctrinam s. Cypriani super clerico cum femina non cohabitante iuxta epistolam pastorem tl. Principis sororem in uno secum hypocausto pernoctare non permittat, praesensque decretum in congregatione tl. decano praesentet.

Bierun Oppidum 5 octobris 1720

In hoc oppido est ecclesia lignea tituli s. Bartholomaei apostoli, consecrata per tl. Michaellem Szembek, episcopum Paphensem, suffraganeum Cracoviensem a. 1692, die 22 V. Diem anniversariam consecrationis observant dominica prima post festum s. Hedwigis. Iurispatronatus tl. comitis de Promnic, dynastae Plesnensis. In hac ecclesia sunt altaria 3, unum maius tituli s. Bartholomaei,

habens mensam muratam consecratam, in qua est ciborium locatum ligneum decenter depictum, bene clausum et in eo asservatur ss. Sacramentum in pixide supposito corporali. Baptisterium ligneum in medio ecclesiae situatum in quo est pelvis stannea pro aqua baptismali bene clausum sera pensili. Ibidem piscina pro asservandis stropholis a baptisatis. Olea sacra in vasis stanneis triplicibus conservantur. Altaria collateralia, ad partem septentrionalem unum BMV. ligneum depictum habens mensam cum portatili. Item ex altera parte ligneum tituli s. Antonii depictum, mensam habens cum portatili. Sacrarium ligneum, bene cum foribus fortiterque provisum, in quo sunt nova armaria pro conservanda supellectili ecclesiae. Suggestus nigro colore depictus, parieti affixus. Pavimentum ecclesiae asseribus stratum, tabulatum depictum. Chorus ligneus depictus parieti affixus, in quo organum alias pozytyw vocum 8. Indulgentias habet pro festo s. Bartholomaei et pro festo visitationis BMV. a. 1719 admissas. Clauditur haec ecclesia foribus binis, bene seris provisus. Campanile ligneum, ecclesiae annexum, scandulis tectum prout et ecclesia, in quo sunt campanae 2, supra ecclesiam turricula, in qua est campanula alias signatura. Coemeterium sepimentis ligneis obductum, scandulis tectum cum ossario. Expositio Sanctissimi fit pro octava ss. Corporis Christi et pro festo indulgentiarum. Est etiam capella extra oppidum tituli s. Valentini lignea, in qua est altare ligneum simpliciter extractum, continens in se imaginem s. Valentini et mensam cum portatili habens. Coemeterium ligneis sepimentis circumductum bene clausum sicut et capella, de dote ipsius non constat. Indulgentias habet pro festo s. Valentini. Reditus ecclesiae parochialis Bierunensis. Rector seu parochus huius ecclesiae tl. Georgius Antonius Odrobinski, dioecesis Cracoviensis, annorum 40, ordinatus ad presbyteratum per tl. olim Casimirum Lubiencki, episcopum Cracoviensem, generalem administratorem episcopatus Cracoviensis, a. 1704, dominica 19 post Pentecostes, quae fuit dies 26 X. Ad hanc ecclesiam institutus a. 1711, die 15 IV. Approbationem produxit. Habet domum residentialem, pro se hypocaustum distinctum, pro familia et alia aedificia, utpote stabula et id genus non adeo magna, ad quorum reparationem tenentur oppidani. Organarium fovet, qui simul et cantoris officium agit, salariatur per oppidanos Bierunenses, habet domum residentialem, ad cuius reparationem oppidani tenentur. Hospitale pauperum est sed sine dote. Ad hanc ecclesiam iure parochiali spectant villae oppidum Bierun, Porąbka, BIASZOWICE, Kopania, Jaiosty, Cielmice, Urbanowice, Jaroszwiec. Pro confessione parochiali numerantur personae circiter 1050. Reditus: Ex oppido Bierun missalia debent dare tl. parochi siliginis coretos 20, totidemque avenae. Ex villa Krasowy siliginis coretos 16, totidemque avenae. Item ex oppido Bierun debent dari floreni pecuniae caesareanae sex pro festo s. Martini annuatim. Hortulani Bierunenses singulis annis debent dare per cruciferos 4² Domus solas habentes alias chalupnicy debent dare singuli per cruciferos 2, inquilini tantum per cruciferum 1 debent dare. Ex villa Cielmice debent dari avenae coreti 60, ex eadem villa singulis annis debent dari iuxta cuiusque possibilitatem casei 15. Ex villa Urbanowice quilibet cmetho (quorum sunt personae 12) tenentur dare currum lignorum pro culina parochi annuatim et quilibet eorum debet dare caesareanae pecuniae greslas alias piętaków 2, similiter quilibet casum 1 iuxta posse suum. A sculteto Kopiecensi debent dare annuatim loco census a parvo pratulo sub capella s. Valentini in circulo fluminis iacente bohemicos 10, ex villa Jaiosty a 4 hortulanis quilibet anno debent dari bohemicos 8. Ex villa Kopania, Biasowice, Porąbki debet quilibet hortulanus dare cruciferos alias graycarów 6. Procul ab oppido Bierun est pars agri infertilis arenosi vulgo Łysa Góra, qui ager ad nullum usum accomodari potest, penes fluvium piscinae Kopiecensis. Penes domum plebanalem est hortus, vix pro gramine uni vaccae sufficiens, nullas plantationes habens, parum valens. Item habet pratum post antiquum pontem trans fluvium Gostynia inter pratum Janetowa ex una et Wyleciałkowa ex altera partibus, ex quo percipit censum annuatim unum tyfonem.

Ordinatio pro ecclesia parochiali Bierunensi. Quod ratio et officium muneris rectoralis circa ecclesiam sponsam suam requirit atque exigit hoc omnino, ut ab eo observetur ac praestetur, necessum est. Proinde tl. Georgius Antonius Odrobinski parochus loci huius ex praesenti visitatione ad infrascripta exequenda praesenti decreto obligatur, nimirum quatenus pro dignitate et reverentia venerabilis Sacramenti in maiori altari ciborium indilata reparatione firmet et consolidet, eiusdemque Christi Eucharistici octavo quoque die renovationem faciat, eandem in tabella in quolibet octiduo connotet. Supra pixidem figuram Nominis Jesu reparat, pallas lino mundo obducat, 3 mappas cuilibet altarium superimponat, pelvim ad lavandas manus in sacrario provideat, campanulam destructam vel commutat vel reparat, missalia atque alios libros chorales ad usum ecclesiae pernecessarios restaurari quamprimum iubeat. Matriculam mortuorum fidelium pro bono ecclesiae ordine conscribat. Constitutiones synodales Lubien- scianas habeat, praesensque decretum in proxima congregatione decanali praesentare sit memor.

Landziny 6 novembris 1720

Habet ecclesiam parochialem ligneam in monte amaeno sitam tituli s. Clementis papae et martyris, iuspatronatus comitis de Promnicz. De consecratione eiusdem visitatio Casimiersciana sonat. Dedicatio's diem dominicam primam post festum Nativitatis BMV. observant. Haec ecclesia distat a villa 12 stadiis, circa quam nulla aedificia seu casae exstant. Erectio non reperitur praeter Librum Beneficiorum, Retaxationum et visitationis Casimiersciana. In eadem ecclesia altaria 3: maius, in quo est imago s. Clementis et mensa murata cum portatili, de cuius consecratione dubitatur. In eadem mensa ciborium situm ligneum, picturis ornatum, bene clausum, in quo Sanctissimum in pixide argentea supposito corporali asservatur. Secundum altare a parte sinistra ligneum BMV. mensam etiam habet ligneam. Tertium a parte dextra s. Annae similiter ligneum cum mensa lignea. Sacrarium ligneum aliqua armaria habens pro servanda suppellectili ecclesiae, quae translata sunt cum fonte baptismali et sacris oleis ad ecclesiam filialem s. Annae, de qua inferius. In hac ecclesia absolvuntur divina pro festis solemnioribus, utpote Nativitatis, Resurrectionis Christi Domini, Pentecostes et s. Clementis, allisque diebus pro commoditate temporis et devotione parochianorum. Suggestus parieti affixus, ligneus. Chorus pro cantoribus, in quo organum novum alias pozytyw sed destructum vocum 7. Pavimentum asseribus stratum, tabulatum depictum, foribus duabus cum seramentis bene provisum clauditur. Est etiam campanile ligneum ecclesiae iunctum, scandulis prout et ecclesia tectum, in quo campanae 2 maiores, supra ecclesiam turricula lignea, in qua est signatura. Coemiterium sepimentis ligneis circumductum habens portam, quae clauditur bene ac ossarium, in quo sepeliuntur mortuorum parochianorum cadavera tamquam ad ecclesiam matricam. Haec ecclesia habet capellam seu ecclesiam filialem ligneam tituli s. Annae, in ipsa villa sitam, in qua est confraternitas s. Annae. Fertur, quod sit benedicta, in qua sunt altaria 3 lignea. Primum altare maius s. Annae mensam habens murata cum portatili, in qua situm est ciborium ligneum, in quo asservatur ss. Sacramentum in pixide argentea supposito corporali, bene clausum, sed simplicis formae. Secundum est altare a dextra parte ligneum s. Antonii, habens mensam ligneam cum portatili, tertium altare a sinistra parte s. Nicolai etiam mensam habet cum portatili. Item baptisterium ligneum continens in se pelvim aeneam pro asservanda aqua baptismali bene clausum et coopertum. Piscina pro asservandis stropholis a baptisatis inferius penes baptisterium reperitur. Olea sacra in vasis stanneis in sacrario servantur. Sacrarium ligneum bene foribus provisum, in quo sunt armaria pro conservanda suppellectili ecclesiastica, quae sunt translata ex ecclesia parochiali s. Clementis, qua utitur utraque ecclesia. Pavimentum asseribus stratum, tabulatum depictum prout et ecclesia. Item est chorus parieti affixus, in quo stat organum alias pozytyw vocum 7. Habet fores

duas firmas et bene provisas. Est etiam oratorium supra sacrarium ad parietem extra ecclesiam extructum, ad quod oratorium non apertis ianuis ecclesiae intrare potest, habet seorsivas fores picturis adornatum. Ex eodem oratorio est fenestra ad ecclesiam propter divina audienda in pariete oblonga. Habet ecclesia campanas 2 supra tectum ecclesiae unam in turricula, alteram intra tectum scandulatum, quo tecta est ecclesia, pro convocazione populi. Coemiterium sepimentis ligneis obductum scandulis tectum. Est Confraternitas s. Annae fundata a. 1674, sed sine dote praeter 3 imperiales sylesiticos. Indulgentias habet pro festo s. Clementis. Hospitale ad hanc ecclesiam est pauperum, in quo 7 pauperes degunt. Dotem habet summam capitalem 600 tynfonum in bonis haereditariis villae Miserow tl. Martini Ferdinandi de Promnicz in cancellaria Plesnensi ab a. 1714, 10 I inscriptam, a qua percipiunt quotannis censum per 6 tynfones a cento, quem convertit parochus pro necessitatibus pauperum et hospitalis'. Reditus ecclesiae parochialis Landzinensis tituli s. Clementis. Habet parochus decimam ex villa Landziny a cmethonibus, quotquot reperiuntur manipularem integram, quae conducitur ad horreum plebanale. Ex villa Imielnie habet decimam manipularem mediam, quam exdecimat. Ex villa Jaworznia itidem decimam manipularem praeter scultetiam, de qua parochus Jaworzniensis percipit. Ex villa Cieszkowice habet decimam manipularem integram, quae decimatur et conducitur. Item habet censum a summa capitali 30 imperialium pro ecclesia Landzinensi pro recommendatione animae tl. Szafranski ex ambona quotannis a tl. Stolcz percipit. Item habet agros circa ecclesiam parochialem s. Clementis in monte ex omnibus partibus iacentes, qui terminantur ad orientem cum agris Joannis Lubina, ad occidentem cum agris tl. comitis et cum agris organarii eiusque ecclesiae, ad meridiem cum pratis tl. comitis, ad septentrionem cum agris etiam eiusque tl. comitis et cum agris Simonis Gornik. Idem parochus habet pratium, a quo censum, qui illud defalcat, 4 tynfones pro quolibet anno solvere parochus debet. Item habet legatum pro ecclesia s. Clementis per tl. Petrum Zborowski, decanum Plesnensem, florenos rhenenses 50 et alios 50 similiter pro capella sive ecclesia s. Anna, quod legatum apud se parochus detinet. Habet etiam tl. parochus subditos 8, hortulanos 2, duobus diebus in septimana pecoribus laborantes, inquilinos 2 vulgo chałupnikow duobus diebus manibus laborantes. Item inquilinos seu komornikow 4 per unum diem laborantes. Rector seu parochus in Landziny tl. Nicolaus Steblicki, annorum 35, ordinatus pro presbyteratu ad titulum tl. episcopi Cracoviensis per tl. Stephanum Rupniewski, suffraganeum Leopoliensem, dominica prima post festum ss. Petri et Pauli a. 1713 in ecclesia s. Martini conventus monialium Cracoviensium. Institutus ad ecclesiam Landzinensem 15 II 1716 a. Approbationem et institutionem produxit. Pro residentia sui habet aedificia 2, unum antiquum, vetustum, quod magna reparatione indiget, alterum in veteri fundamento per pie defunctum antecessorem suum noviter aedificatum. Item alia aedificia et stabula pro equis, pecoribus et pecudibus. Vicarium fovet tl. Joannem Scierski, dioecesis Cracoviensis, annorum 36, qui salariatur annuatim 100 florenis a parochus. Ordinatus ad provisionem ecclesiae parochialis Solcensis, presbyter factus per tl. Casimirum Lubieski, episcopum Cracoviensem, a. 1712 sabattho quatuor temporum, qua fuit dies 21 V, prout testimonio ex libro metrices ordinandorum authentice desumpto legitimavit et manu tl. Michaelis Wodziecki, iudicis generalis delegati Cracoviensis subscripto deduxit. Approbationem et applicationem non produxit. Habet domum pro sui residentia sufficientem. Organarium fovet, qui simul et cantoris officium agit, habet domum pro residentia sui ruinatam et certos agros particulares penes agros plebanales. Pratium habet in vim salarii praeter accidentia et petitam. Ad hanc ecclesiam parochialem pertinent villae Landziny, Iemielnie, Smarzewice, Goławiec, Krasowy, Sciernie. Pro confessione paschali numerantur personae 1300.

Ordinatio pro ecclesia parochiali Landzinensi. Qui parochiali perfunguntur officio non tantum decorem sponsae suae diligere, sed pro exigentia loci desiderata

omnino providere tenentur. Cum igitur ecclesia⁴⁰ Landzinensis infrascriptorum indigeat, proinde tl. Nicolaus Steblicki, Landzinensis parochus, infrascriptis punctis morem geret et eadem quamprimum exequetur. Quandoquidem suae ecclesiae s. Clementis in colle eminentiori extra communitatem villae Landziny fundatae nulla domus vicina exstat, sed ipsamet ecclesia distincta et separata manet, fenestrae non procul a terra elevatae prostant, dictaque ecclesia aliquoties per fures damna notabilia passa est, periculumque propterea metuitur alterius damni, potissimum furti, proinde tl. parochus loci ibidem venerabile Sacramentum non servabit, in eaque ecclesia non plus ex sacris hostiis consecrabit, quam ad communicandum necessitas postulabit. Baptisterium antiquum in forme fonte baptismali carens, cum illud in ecclesia s. Annae conservetur, de medio ecclesiae ad fores transferet, in illud aquam lustralem more aliarum ecclesiarum infundet atque conservabit. In ecclesia s. Annae ciborium elegantius adornabit, solidius firmabit atque restaurabit. Olea sacra non in ecclesia s. Clementis ut immediate, sed in ecclesia s. Annae in armariolo ad maius altare parieti affixo, decenter praeparato et bene clauso conservabit. Supellectilem ecclesiasticam utpote apparatus sacros, cassulas ex serico, albas ex lino reficiet, librum pro describendis mortuis fidelibus comparabit, in eodemque nomina et cognomina parochianorum inseret⁴¹ metriculas baptisatorum ac copulatorum a aliquot annis, si et in quantum non sunt inscripti, revidebit, perleget atque corriget. Ossa fidelium defunctorum adhibitis quam plurimis missae sacrificiis sepelet et in futurum, quando tumulabuntur mortui et ossa capitum atque particula cadaverum effodiuntur, haec eademque rursus in eodem tumulo profundius in terrae visceribus recondentur. In die parasceves amplius dialogos fieri non permittet, regestrum hospitalis perceptorum ac expensarum comparabit et exacte omnia notabit, ad fenestram in oratorio ferream cratem, illamque firmam ponet, non cohabitantes matrimonialiter coniuges, videlicet Gallum Owcarz et Mariannam Banasionka, ad mutuam cohabitationem compellet. Doctrinam fidei orthodoxae, videlicet Catechismum Romanum, diebus dominicis more aliarum ecclesiarum deambulando per ecclesias suis parochianis instillabit et eosdem per quaestiones et responsiones in omni charitate examinabit. Iudaei ne catholicos ad sua obsequia foveant curabit, caeteraque quae pietas suadebit et zelus pastoralis dictabit, facere intendent. Quia vero tl. Joannes Scierski vicarius approbationem et applicationem sui ad obsequium et ministerium ecclesiae huius in forma authentica recenter obtenta non exhibuit, ideo iniungitur eidem quaternis approbationem et applicationem procuret, ne censuris contra vagos presbyteros fulminatis ligetur et innodetur, eidemque vicario demandatur quatenus librum baptisatorum maiori et exactiori diligentia meliori characterem inscribat, spatia nulla non relinquat, praesentemque ordinationem quoad sui personam et respective vicarii prolatam idem tl. parochus in proxima decanali congregatione tl. decano praesentet.

⁴²Tychy 4 XI 1720

Ecclesia in hac villa est lignea, tituli s. Mariae Magdalenae, iurispatronatus comitis de Promnicz, consecrata per tl. Michaelem Szembek, episcopum Paschensem, suffraganeum Cracoviensem anno 1718, die 29 V, quae fuit tertia feria post Pentecostes. Diem anniversarium consecrationis dominicam primam post festum Sanctorum Omnium. In hac ecclesia est altare maius ligneum, habens mensam muratam consecratam, in qua asservatur sanctissimum Sacramentum. Ciborium est ligneum, picturis adornatum et bene clausum, in quo asservatur Sanctissimum in pixide argentea intus deaurata, supposito corporali. Expositiones Sanctissimi et processiones infra octavam Corporis Christi et pro festo Resurrectionis Domini. Fons baptismalis ligneus in medio ecclesiae situatus, bene clausus, continens in se lebetem aeneum pro conservanda aqua baptismali. Ibidem piscina penes fontem pro asservandis stropholis. Olea sacra in vasis stanneis ad parietem ecclesiae in armariolo conservantur. Pavimentum ecclesiae

asseribus stratum, tabulatum asseribus, depictum. Suggestus parieti affixus ligneus. Sunt etiam altaria collateralia 2, unum s^b Mariae Magdalenae habens mensam muratam cum portatili, alterum tituli s. Antonii etiam habet mensam cum portatili. Sacrarium ligneum bene provisum folibus clauditur, in quo sunt armaria nova pro conservanda supellectili ecclesiae. Chorus ligneus parieti affixus, in quo organum alias pozytyw novum. Haec ecclesia indulgentias habet pro festo s. Mariae Magdalenae 1712 anno admissas et clauditur folibus duabus bene provis. Campanile ligneum scandulis prout et ecclesia tectum, in quo sunt campanae 2 maiores, benedictae per supra scriptum suffraganeum Cracoviensem. Est etiam alia campanula alias signatura in turricula supra tectum. Coemiterium sepimentis ligneis obductum, scandulis tectum prout et ossorium.

Reditus ecclesiae parochialis Tychnensis. Habet hortum ad domum plebanalem pro oleribus, in quo sunt etiam arbores alias Sliwina. Item agrum, qui incipit a schola et protendit usque ad pratum plebanale, cuius agri stadia reperiuntur 18, in unoquoque stadio sunt 25 sulci. Item habet pratum. Item est hortulania, quam organarius tenet ex iussu et consensu communitatis Tychensis. Item tl. parochus habet stagnum. Item habet sub silva agri notabilem partem, in quo agro excrevit pars silvae. Missalia ex villa Tychy et Paprocany quotannis percipit siliginis coretos alias wiertelci 76, avenae coretos 110. Ex praedio autem Tychensi percipit annuatim siliginis coretos alias wiertelci 6 et totidem avenae. Praeter missalia quilibet ycmetho alias siedlak unusquisque eorum, qui ad missalia tenetur, etiam unum currum lignorum quolibet anno parochus ad domum plebanalem conducere debet. Rector scilicet parochus, Stanislaus Jędrkowiec, dioecesis cracoviensis, annorum 60. Ordinatus ad presbyteratum anno 1681, sabbatho Pro Sittientibus ante dominicam Passionis, quae fuit dies 22 III per tl. olim Nicolaum Oborski, suffraganeum cracoviensem, institutus ad hanc ecclesiam 1696, 9 VIII. Approbationem produxit. Habet pro residentia sua domum cum atrio et est hypocaustum cum camera pro persona sua, ex apposito vero pro familia alias czeladnik. Item habet horreum, stabula exigua pro equis, pecoribus et pecudibus. Organarium fovet, qui simul et cantoris officium agit. Hic habet domum pro mansione, ad cuius reparationem prout et domus plebanalis parochiani tenentur. Eundem organarium parochiani salariant. Villae ad ecclesiam parochialem pro administratione Sacramentorum pertinent Tychy et Paprocany. Ad confessionem paschalem numerantur personae 700. In hac parochia lutherani signanter in praedio Tichnensi existunt uxorati. Judaeus in braxatorio Tichnensi cum uxore et liberis manet.

Ordinatio: Per quae media et modos cultus Dei promovetur, disciplina ecclesiae retinetur vel potius restituitur, has fines praesens visitatio intendit et ad eos effectus est instituta. Cum igitur in ecclesia Tichnensi, cui praeest tl. Stanislaus Jędrowiec, reformatione in articulis infra descriptis quam primum exequendis indigeat, haec eidem intimantur. Quatenus ad baptisterium cooperculum formae elegantioris comparet. Vasculum pro sanctissimo venerabili Sacramento ad infirmos deferendo pro reverentia tanti Sacramenti provideat, pallas, tela, albi linei subducat, easque semper nitide retineat. Constitutiones Rubiencianas pro observandis decretis synodalibus omnino habeat. Missalia et omnes proventus ecclesiae debitos per parochianos retentos omni meliori modo repetat atque evincat. Pro communione paschali parochianos iuxta usum aliarum ecclesiarum conscribi nunquam intermittat. Benedictionibus matrimoniorum iuxta praescriptum Concilii Tridentini 2 vel 3 testes ad assistendum adhiberi demandet. Judaeum arendatorem brascatorii non adeat, gravitatem morum observantiae et reverentiae presbyteralis conciliatricem servet, praesentemque ordinationem nostram exequiatur eandem in sequenti Deo dante congregatione decanali praesentari non omittat.

Pszczyna oppidum 27 octobris 1720 a

In hoc oppido est ecclesia murata tituli Sanctorum Omnium, iurispatronatus tl. Hartmani, sacri romani imperii comitis de Promnicz, dynastae in Silesia Pless-

16, Henricus Pusz, civis plessnensis, dat ex agro suo imperialem 1 et boh. 2. Proventus ecclesiae s. Hedwigis: Ratione huius ecclesiae spectant tl. parcho plessnensi horti 4 passim sic dicti. Sunt aliae partes notabiles agrorum 3 immediate circa ecclesiam, quartus penes viam immediate post horrea civium. Habetur etiam ager inter agros civitatenses stadiorum 5 in longum et sulcorum 13 in latum. Praeter haec stadia 5 sunt in eodem tractu stadia 2 circa lacunar, quae stadia tl. Adalbertus Gawiński, parochus et decanus plessnensis ad persuasionem quorundam rectori cessit in usum, ut satisfaceret pretensionibus antiquis, de quibus praesenti parcho non constat, tolerat tamen cessionem modernus parochus, donec aliud a loci ordinario decidatur. Proventus ecclesiae parochialis Goczałkowiczensis, filialis ecclesiae plessnensis. Ex villa Goczałkowice pendunt parochiani tl. parcho plessnensi singulis annis de siligine coretos 67, de avena coretos 67. Item mensalia antiquitus dant bohemicos 20 seu 1 florenum renensem. Ad hanc ecclesiam spectat etiam quidam ager, in quo antiquitus fundatus est subditus, qui antecederet solebat laborare parcho plessnensi 3 dies in septimana iumentis, pro nunc vero ab annis circiter 40 tribuit in vim laboris singulim 13 tl. syl. pro festo s. Georgii 8 et pro festo s. Michaelis etiam 8. Hospitalia sunt 2 Plessae: Primum hospitale muratum antiquum quasi in ipso coemeterio ad ecclesiam parochialem plessnensem per de Promnicz, episcopum wratislaviensem fundatum et erectum. Est atrium et hypocausta 2, ex opposito sibi aedificatis, in quibus personae pauperes manere debent 26, ad praesens tantummodo 9 pauperes manentes reperiuntur, una lutherana apostatrix, alii pauperes apud oppidanos in diversis domibus et locis manent. De dote huius hospitalis nulla est clara notitia, nisi haec, quod illis de arce et oppido Plesno provideatur. Alterum hospitale extra oppidum ligneum cum atrio, in quo sunt 2 hypocausta ex opposito sibi extracta. Manent in eodem pauperes 13. Habent summam provisionalem capitalem florenorum renensium 345 apud oppidanos plessnenses, a quolibet cento 6 renenses percipit provisor annuatim. Item ad hoc hospitale spectat agri stadium, in quo sunt sulci 85. Ex hoc stadio solvuntur 6 renenses. Item est stagnum, ex quo proveniunt grossi boemici 10, ex altero stagno renenses 5 et 24 cruciferos sive graycaros percipit et pro necessitatibus hospitalis et pauperum exponit. Calculationi de perceptis et expensis magistratus plessnensis attendit, sed isti pauperes saepius ex eleemosyna vivunt, quam ex fundatione et ligna sibi procurant.

Rector seu parochus harum ecclesiarum tl. Andreas Pisula, annorum 51: dioecesis wratislaviensis, ordinatus pro presbyteratu a. 1696 die 6 VI per tl. Brunetti, episcopum Lacedemoniensem, suffraganum wratislaviensem. Institutus ad ecclesiam plessnensem a 1720. Habet pro residente sui domum ligneam, commodam cum 2 hypocaustis, cameris et atria, in qua est hypocaustum pro familia, scandulis tectam, alia aedificia et stabula exigua pro equis, pecoribus et pecudibus. Approbationem produxit. Fovet vicarium tl. Simonem Nowak, annos 41, dioecesis olomunicensis, ordinatus pro presbyteratu per tl. Michaelem Szembek, suffraganum cracoviensem, episcopum Paphensem, dominica supra octavam Epiphaniae, quae fuit dies 12 I a. 1720. Applicationem et approbationem ad hanc ecclesiam produxit, qui habet domum commodam pro residentia sui cum atrio noviter extractam per parochianos goczałkowiczenses, salariatur per tl. parochum loci iuxta conventionem. Item est capellanus confraternitatis Rosarii Joannes Zabrzecki, dioecesis cracoviensis, annorum 25, ordinatus a. 1718, sabbatho pro festo s. Mathaei, quae fuit dies 4 IX, institutus ad capellam rosarianam a. 1720, die 21 VIII, qui etiam munus vicariatus circa ecclesiam septimanatim sustinet, percipit salarium in erectione Confraternitatis specificatum. Habet domum pro residentia sua antiquam et qui eam reparare aut aedificare debeat? Fundator capellae mentionem non fecit. Item domus scholae est sat commoda, habet 3 cubacula, unum commune pro pueris, alterum pro praeceptore scholae et tertium pro organario. In quolibet cubiculo sunt fornaces. Praedictam domum aedificavit et conservat communitas plessnensis. Ministri ecclesiae salariantur iuxta anti-

lici sepeliuntur. Campanile ligneum, in quo campanae sunt 3, harum una concussa. Coemeterium sepimentis ligneis circumductum, et 2 portae cum foribus, quibus clauditur. Haec ecclesia nullam dotem habet. Est adhuc ecclesia filialis in villa Goczalkowice, lignearum, antiqua s. Adalbert episcopi et martyris, tum s. Georgii martyris. An sit consecrata non constat, tamen dedicationis diem dominica XXIII post Pentecostes observant. In qua est altare maius ligneum antiquae, formae, mensam habens cum portatili, in qua ciborium situm, sed ibi non asservatur Sanctissimum, nisi in parochiali Plessnensi matrice. Suggestum habet ligneum parieti affixum, sacrarium ligneum, pavementum stratum asseribus, tabulatum asseritium depictum prout et parietes. Pro eaque habet vitricum, qui claudit et aperit hanc ecclesiam. Item fores 2 habet claustris bene provisam cum sera pensili, quibus clauditur. Baptisterium et olea sacra in eadem ecclesia non asservantur, sed in ecclesia Plessnensi matrice. Campanile ligneum scandulis prout et ecclesia tectum, in quo sunt campanae 2. Coemeterium sepimentis ligneis circumductum cum porta scandulis tectum. Haec ecclesia licet a multis annis ad parochialem plessnensem spectabat, sed nunc pro firmiori per decretum olim Casimiri Lubieński, episcopi cracoviensis 1716, die 11 V, pro filiali ecclesia parochialis plessnensis declarata et adiudicata est.

Reditus ecclesiae parochialis Plessnensis: Habet ecclesia haec praediolum in villa Stara Wieś prope Plesnam cum laboriosis: cmethone uno, qui laborat per septimanam 4 dies iumentis, hortulano uno, qui laborat dies 3 pedester et inquilinis 2, qui laborant pedestres dies 2. Habet agrum in illo praediolo a domo usque ad viam centum, post viam vero 66 circiter sulcorum in latum, stadiorum 20 in longum. Item habet etiam piscinulas in eadem villa Stara Wieś 4, quae subsunt maximis periculis provenientibus ex inundatione aquarum. Inveniuntur praeterea piscinulae in campo desolato Piasek villam versus, quarum nullus ferme est usus. Item aliae 2 similiter desolatae Poremba pagum versus. Missalia de civitate Plesna dantur missalia annuatim de siligine coreti 34, de avena similiter coreti 34. Suburbani dant siliginis coretos 12, ex villa Stara Wieś de siligine coreti 51 1/2, de avena coreti 51 1/2, esc villa Porombka de siligine coreti 31 1/2, de avena coreti 31 1/2, ex villa Jankowice de siligine coreti 17, de avena coreti 17, ex villa Piasek de siligine coreti 19, de avena coreti 19. Haec omnia intelliguntur confertae seu wierzchowata praeter praedium tl. comitis. Nam praedium Siedlocense dictum in suburbio dat de siligine coreti 21, de avena coreti 21 mensurae plessnensis planae seu strychowata. Decima: in villa Cielmice a 15 cmethonibus accipitur decima manipularis de 5 granis, id est tritico, siligine, hordeo, pisa et avena, quae pro arbitrio parochi aut in natura percipitur aut venditur. In villa Charkow a 6 cmethonibus percipitur decima manipularis, pro qua solent dare 6 imperiales et 8 pullos, id tamen ad arbitrium parochi. Ex praedio ibidem sito domini Eliae Graupneri, incolae plessnensis, percipitur decima manipularis a 6 cmethonibus, pro illa solent dare 9 imperiales et 12 pullos. In villa Kobier incolae tenentur advehere ligna in vim missalium uno anno currus 8, altero anno currus 7. Villa Studzienice ab antiquo pendit tl. parochi plessnensi 20 bohemicos seu 1 florenum renensem. Census: Annue magistratus Plessnensis dat 17 taleros silesiticos, medietatem pro festo s. Georgii, id est 8 tl. et 12 bohemicos, et medietatem pro festo s. Michaelis, id est 8 fl. et 12 boh. Haeredes in villa Orzesza pendunt tl. syles., idque pro festo s. Georgii 6 tl. pro festo s. Michaelis 6 tl. syl. Tl. Florianus Lubański, haeres in Goławiec, pendet pro festo s. Martini 6 imperiales et 12 bohemicos. Wenceslaus Suchodolski ex agro Gałuszowsciano in suburbio plessnensi pendit pro festo s. Martini imperiales 4 et 18 bohemicos. Gregorius Janik, civis plessnensis ex agro suo pendit annuatim pro festo s. Martini imperiales 2, bohemicos 2, Christophorus Wieszka, civis plessnensis ex agro suo dat imperialem 1 et bohemicos 2, Adamus Stayson, civis plessnensis ex agro suo pro festo s. Martini dat imperialem 1 et bohemicos 2, Adamus Alz, civis plessnensis dat ex agro suo imperialem 1 et boh. 2, Joannes Winkler, civis plessnensis, dat ex agro suo pro festo s. Martini bohemicos

nensi dicti oppidi, consecrata anno 1692 per tl. Stanislaum Szembek, episcopum Dyonisiensem. In qua ecclesia sunt altaria 3. Maius altare ligneum, continens in se imaginem Omnium Sanctorum, decenter depictum, habens mensam lapideam consecratam, in qua ciborium locatum, decenter factum et pictum atque bene clausum. In eodem altari asservatur sanctissimum Sacramentum in pixide argentea intus deaurata supposito corporali. Expositio et processio cum Sanctissimo festis solemnioribus et respectu confraternitatis Rosarianae atque in octava Corporis Christi, tum in anniversario dedicationis ecclesiae, quam observant dominica sexta post festum Ascensionis Domini. In hoc altari sunt reliquiae ex antiquo penes ciborium situatae. Ad idem altare gradus lapideus ligno obductus et craticula ante gradus. Fons baptismalis lapideus, habens tegimentum ligneum in medio ecclesiae locatum effigie supra sculpta s. Joannes Baptistae, continetque in se lebetem aeneum pro conservanda aqua baptismali, quae reperitur oleis sacris mixta. Piscina pro servandis strophialis a baptismatis ad parietem ante maius altare reperitur. Olea sacra in vasis stanneis 3 in armario parieti ecclesiae ad maius altare affixo conservantur. Altaria in eaque ecclesia collateralia unum a latere dextro s. Josephi et Jesus et Maria, ligneum, mensam habens ligneam cum portatili decenter exstructum et depictum, secundum a latere sinistro s. Adalbert, episcopi et martyris, ligneum, mensam habens muratam cum portatili, decenter exstructum picturisque adornatum. Sacrarium testudineatum, in quo est mensa cum armariis maioribus et minoribus pro servanda suppellectili ecclesiastica, foribus ferreis bene provisus, seramentis clauditur. Fenestram habet etiam ferro obductam provisamque optime. Suggestus ligneus ad partem meridionalem parieti affixus antiquus ex oratorio arcensi acatholicorum quondam post cassationem eiusdem oratorii ad ecclesiam translatus. Item est capella rosariana ad septentrionem murata, testudineata, foundationis Joannis Francisci Szafranski, parochi plessnensis, quae clauditur ex ecclesia ferreis foribus craticulatis. Extat ibi altare ligneum decenter exstructum et depictum, continens in se imaginem BMV elegantissime pictam. Mensam habet lapideam, consecratam. In hac capella decantatur rosarium per confraternitatem sacratissimi Rosarii. Supellectilem ad ornamentum tam argenteam quam sericeam aliam variam distinctam habet a supellectili ecclesiae. Item ex apposito huius capellae est alia capella murata versus meridiem tl. comitum de Promnicz, in qua nullum est altare, sed inferius sepulchrum, in quo sepeliebantur lutheranorum cadavera in tumbis stanneis de domo comitum in Promnicz, inter quos de una solo constat, qui ex lutherano revocavit et ibi depositum est eius cadaver. Chorus pro musica et cantoribus ligneus, depictus, parieti affixus, in quo stat organum bonum cum pedali. Pavimentum ecclesiae lapide stratum, ipsa vero ecclesia ex lapide cocto cum turri ex simili lapide sibi annexa aedificata, testudineata, tecta cooperta, indiget reparatione notabili ex parte. Januas habet binas cum porticis bene provisas, ferro obductas, quibus clauditur. In hacce praefata turri campanae maiores sunt 3, quarta supra ecclesiam. Coemeterium circa hanc ecclesiam non est obductum nisi ex parte eundo ex civitate. Est etiam ecclesia extra civitatem tituli s. Hedwigis, antiqua, ligneae, scandulis tecta, an sit consecrata, non constat. In qua est altare habens mensam muratam cum portatili. Sacrarium pro asservanda supellectili, quae reperitur exigua. Fores habet bonas. Pavimentum ex asseribus stratum non bonum. Tabulatum ligneum. Haec ecclesia habet foras binas bene provisas, quibus clauditur. Campanile ligneum, scandulis tectum, in quo sunt 2 campanae, quarum una concussa. Supra ecclesiam etiam campanile alias signatura. Coemeterium, in quo cadavera mortuorum sepeliuntur, sepimentis ligneis circumductum. Item est alia ecclesia lignea tituli s. Crucis, antiquitus s. Wolfgangi episcopi et confessoris, ad occasum solis extra Plesnam sita, scandulis tecta, non consecrata, habet altare ligneum et mensam ligneam cum portatili, sacrarium ligneum, pavementum asseritium et tabulatum, chorus appensus parieti, ligneus, oblongus. Calix et reliquus apparatus pro sacerdote habetur hic nullus. Potissimum circa hanc ecclesiam acatho-

quam consuetudinem. Rector scholae Thomas Rzakowic possidet agrum certum, de quo quaerulatur allegans, quod sit commutatus pro agro plebanali. Ad parochiam plessnensem spectant iure parochiae oppidum Plesna alias Pszczyna. villae Goczalkowice, in qua est ecclesia filialis, Stara Wieś, Poręba, Radestowice, Czarkow, Kobierz, Studzienice, Jankowice, Piasek, ex quibus pro confessione paschali numerantur ut fertur 2000 vel plus. In oppido Plesna supponitur, quod sint personae acatholicorum 500 ad minimum, in pagis vero eiusdem sectae 50 reperiuntur. Ordinatio pro ecclesia parochiali in oppido Plesna: Ubivis locorum cultus Dei, zelus orthodoxae religionis incessanter promovendus est, ad quem effectum praesens visitatio a tl. Principe tl. Constantino Feliciano in Szaniawy Szaniawski, episcopo cracoviensi est instituta, magis tamen ferventius et frequentius in locis his servari talia requisita debent, ubi hereticae pravitatis imitatores reperiuntur. Proinde cum tl. Andreas Pisula loci huius immediatus rector non recepto praesentis ordinationis instrumento in viam aeternitatis, prout Altissimo placuit, ingressus est, succedaneus eius gloriam Dei in augmento disciplinam ecclesiasticam in vigore — Christianam pietatem in fervore — cunctis sui regiminis diebus servabit. Oviculasque suas a fide vera aberrantes ad sanctam catholicam et apostolicam Romanam ecclesiam, omnium ecclesiarum matrem et magistram reducere pro modulo suo curabit. Quia vero itidem pie defunctus immediatus beneficiatus ad executionem infra scriptorum ex visitatione immediate obligatus erat, idcirco successor eius in beneficio et officio munia et incumbentias sequentes adimplebit: Ecclesiam, sponsam suam, reparatione indilata indigentem restaurari curabit, pro huiusmodique sumptibus ad tl. collatorem vel ad quem de iure consuetudine restauratio pertinere solet, cum omni civilitate et respectu recursum faciet, operimentum fontis baptismalis elegantius et solidius procurabit piscinulam melius ac decentius conteget. Senio confectam mulierem apostatricem lutheranam in hospitali inter catholicos conhabitantem, ne pauperes in devotione praepediat, vel eosdem, quod absit, erroribus lutheranis inficiat atque corrumpat, ex loco pio et religioso ecclesiae catholicae subiecto suaviter amoveri studebit. G. Więcek, cancellariae Plessnensis superintendentem lutheranam extructionem tumuli et sepulchri pro se et suis successoribus ad ecclesiam s. Crucis meditantem, ne cogitationes huius modi expleat et ad effectum deducat, impediet. Missae sacrificium non omnes simul presbyteri ecclesiae plessnensis ministri absolvent, sed statutis horis pro accomodate parochianorum et aliorum fidelium recitabunt. Catechisticam doctrinam populo parochiano tradet, de eademque doctrina per ecclesiam deambulando examinabit. Sanctissimum venerabile Sacramentum qualibet die octava renovam faciet. Pro communionem paschali suos parochianos conscribet, vicarium suum, ne famulam iuenculam sed annosam coctricem foveat et decreto praesenti monebit, idemque decretum in omnibus et singulis punctis omnino exequetur, cum frustra decreta ferantur, nisi executioni demandentur, ordinationemque praesentem in proxima congregatione decanali producet et remonstrabit.

Łąka 28 X 1720

Haec villa habet ecclesiam parochialem ligneam tituli s. Nicolai, iurispatronatus comitis de Promnicz, consecrata per tl. Stanislaum Szembek, episcopum suffraganeum cracoviensem mense maio 1692 a. Dedicacionis anniversariam diem observant dominicam primam post s. Hedwigis. In hac ecclesia locatum est ciborium in mensa maioris altaris, ligneum, picturis adornatum et decenter extractum, bene clausum, in quo Sanctissimum conservatur in calice argenteo intus deaurato. Expositio Sanctissimi et processio pro festo Resurrectionis Domini et infra octavam Corporis Christi et in festis s. Nicolai, Visitationis BMV. Fons baptismalis ligneus in medio ecclesiae locatus, pelvim in se continens aeneam pro conservanda aqua baptismali, decenter ornatus et bene clausus. Ibidemque piscina inferius reperiuntur Olea sacra in vasis stanneis tribus in armario parieti ecclesiae affixo servantur. Altaria tria: Primum magnum, ligneum, continet in se imaginem s. Nicolai depictum. Una cum ciborio colore albo alias

W Marmurek decenter extractum habet mensam muratam, consecratam, secundum altare minus, ligneum Assumptionis BMV ex una parte, tertium ex altera parte s. Josephi ligneum, habet mensam muratam, sed istae mensae non sunt consecratae et in portatili missae sacrificium celebratur. Haec altaria picturis albis adornata alias W Marmurek prout et altare maius. Indulgentias habet pro festis visitationis et s. Nicolai et pro litanis decantandis diebus sabbativis anno 1716 admissas. Sacrarium ligneum, in quo est mensa cum armariis pro conservanda supellectili ecclesiastica, foribus ligneis ferro obductis bene provisus clausum. Suggestus seu ambona ligneus parieti affixus cum evangelistis 4 depictus Confessionale ligneum simplex in ecclesia. Est etiam chorus parieti affixus ligneus, depictus, in quo stat organum alias pozytyw, vocum 7. Pavimentum asseritium et tabulatum picturis adornatum. Eadem ecclesia habet fores 2, unas ex parte meridionali ligneas, bene provisus claustre et sera pensili clauduntur, alteras ex parte occidentali ligneas fulco seraque pensili clauduntur. Haec ecclesia scandulis tecta, superius in medio ecclesiae turricula lignea, in qua est campanula alias signatura. Erectio eiusdem ecclesiae non reperitur. Fenestras integras habet. Campanile seorsim ab ecclesia locatum, ligneum, scandulis tectum, in quo sunt campanae 2, una maior, altera minor. Coemeterium cum porta, sepimentis ligneis obductum, sed indiget reparatione et ossarium.

Reditus huius ecclesiae: Habet haec ecclesia pro dote stagna exigua 2 intra ipsam villam Łąka. Item piscinae parvae 2, ex quibus stagnis et piscinis medicus proventus et aliquando nullus provenit parochus. Item habet hortulos 3 cum arboribus fructiferis. Item habet agri stadia 17, unum quodque stadium continet in se sulcos 80, qua stadia incipiunt a meta vicini Kołodziey dicti et protenduntur usque ad metam agrorum organarii, inter haec praedicta stadia adhuc inveniuntur stagna parva 3, ex quibus 2 praecise spectant ad parochum, tertium mixtim sive coniunctum cum organario in limite, qui fundi seu agri supra specificati tam plebanales quam organarii terminantur ad limen villae Goczałkowie. Missalia solvuntur parochus de siligine coretorum in summa 158 confertae mensurae plessnensis, de avena coretorum 154. Subditum habet 1 modernus parochus, quem sibi procuravit tribuendo ipsi certam partem agri, nam antea nullus subditus inveniatur. Collocatus est itidem subditus in fundo plebanali, qui laborat parochus 2 dies in septimana. Inventarium post antecessorem suum, quo haec ecclesia fuit in manibus acatholicorum. Rector seu parochus huius domus plebanalis, supellectilis et agraria, pecorum pecudumque non recipit, ideo etiam in praesenti visitatione idem non produxit et erectionem non habet, ex ecclesiae tl. Franciscus Trębłowicz, annorum 62, ordinatus pro presbyteratu a. 1694, sabbatho ante dominicam Passionis, quae fuit dies 27 III, per tl. Stanislaum Szembek, episcopum Dyonisiensem, suffraganeum cracoviensem, institutus ad hanc ecclesiam a. 1697. Approbationem produxit ad hanc ecclesiam parochialem. Pro administratione Sacramentorum tantum haec villa Łąka pertinet. Ad confessionem paschalem personae numerantur 556. Habet pro residentia sui domum ligneam, ruinosam, putrefactam cum cameris et atrio, in seorsivo loco hypocaustum pro familia, etiam vetustate corruptum. Horreum, stabula pro equis, pecoribus et pecudibus exigua et alia aedificia, ad quorum reparationem prout et ecclesiae sepimentorum parochiani iuxta morem et consuetudinem tenentur. Fovet organarium, qui agit et cantoris officium. In vim salarii habet agrum stadiorum 17, in quolibet stadio 24 numerantur sulci. Protenditur hic ager incipiendo a meta plebanali usque ad metam laboriosi Szyszka. Ibidem habet 2 stagna pro piscibus. Item debent ipsi dare parochiani quolibet anno 30 bullas alias pecinów panis dicti Powietrzny pro pulsis campanarum tempore tempestatis. Habet mansionem et horreum atque stabula parva pro pecoribus et pecudibus, ad cuius reparationem parochiani tenentur, quia hae mansiones sunt ruinosae.

Ordinatio pro ecclesia parochiali in Łąka: Non est corrigendus, qui seipsum emendare potest. Quia vero tl. Franciscus Trębłowicz, loci huius parochus in

vindicatione proventuum ecclesiam, personamque suam concernentem inventus est remissior, idcirco serie eidem praecipitur, quatenus registrum proventuale comparet, debita apud parochianos extantia ad ecclesiam spectantia specificice, distincte conscribat, tl. capitaneo iurisdictionem ad praemissa habenti praesentet, eius officium pro administratione iustitiae imploret, alias ne ecclesiae succedaneisque negligentia sua praeiudicet, tempestive per vindicationem omnimedam intermissa quantocius compenset Deo adiuvante, sive iure, sive bonis modis repetet, vindicata pro reparatione campanilis, sepimentis, coemeterii, aliisque necessitatibus ecclesiae convertet et applicabit, ad praemissam reparationem parochianos suos et ferendum subsidium invitabit iuxta submissionem suam tempore visitationis modernae factam. Quibus sic peractis ex eleemosyna in carbonem reposita et collectis Christi fidelium coram tl. parcho Plessnensi calculationem faciet. Ossa mortuorum more consueto adhibitis suffragiis sepeliet et in futurum quae effodientur statim in eodem tumulto profundius recondentur. Sanctissimum qualibet die octava semper renovetur, praesentemque ordinationem in congregatione decanali praesentabit.

Brzescie 30 X 1720

In hac villa est ecclesia lignea tituli ss. Philippi et Jacobi apostolorum, iuspatronatus comitis de Promnicz. De consecratione non constat, sed consecrationis diem observant primam dominicam post festum s. Martini. In hac ecclesia est ciborium in altari maiori exstructum simplicis figurae non valde adornatum, ligneum, bene tamen clausum, in quo conservatur sanctissimum Sacramentum in pixide argentea intus deaurata. Expositio Sanctissimi pro festo Resurrectionis Christi Domini et intra octavas Corporis Christi. Reliquiae non reperiuntur. Fons baptismalis ligneus in medio ecclesiae situatus, in quo est pelvis stannea pro conservanda aqua lustrali. Piscina non ad baptisterium, sed in alio loco non bene apte reperitur. Olea sacra in vasis stanneis asservantur. Altare maius in eadem ecclesia ligneum, variis coloribus pictum, continens in se imaginem Immaculatae Conceptionis BMV cum mensa lignea et portatili. Item altare minus, novum, ligneum colore albo depictum, in quo est imago ss. Philippi et Jacobi, habens mensam ligneam cum portatili. Tertium altare antiquum, in quo non celebratur, quia non habet mensam capacem pro celebratione. Sacrarium ligneum, in quo est mensa cum armario pro conservanda suppellectili, foribus bene provisus, claustro seraque pensili clauditur. Suggestus ligneus parieti affixus. Pavimentum asseribus stratum et tabulatum asseritum. Confessionale ligneum in ecclesia. Chorus pro cantore parieti affixus ligneus. Haec ecclesia binis ostiis bene provisus claudi solet. Indulgentias non habet. Campanile ligneum, similiter prout ecclesia scandulis tectum, in quo sunt campanae 2, supra vero ecclesiam in medio tecti turracula, in qua est campanula parva alias signatura. Coemeterium sepimentis ligneis circumductum, habens portam ad claudendum, in quo coemeterio catholici et lutherani sparsim sepeliuntur. Sciendum, quod hanc ecclesiam ante aliquot annos regebat Joannes Lascius, praedicator lutheranus. Reditus huius ecclesiae parochialis in Brzescie: Imprimis habet pro fundo dotali agros parochiales in 3 campis. Primus inter tabernatorem Gallum Godziek et Joannem Goraus consistentem cum via ex domo parochiali propria, quae tendit usque ad granitiam villae dictae Poremba, continentem in se stadia 15 extra hortum, quod est post horreum, inter quem agrum habet piscinam unam propriam sumptis parochi propriis comparatam. Item in alio campo habet agrum alterum post villam statim ad meridiem inter Gregorium Skrobol ex una parte et altera Christophorum Czech, continentem in se stadia 9, omnia nimis longa usque ad granitiam villae dictae Poremba, penes quam granitiam habet etiam piscinam inter agrum praedicti Gregorii Skrobol et Skotnica dicta, alteram proprio sumptu comparatam, ratione cuius piscinae isti Skrobol, ne usurpet medietatem illius inter agrum suum existentem, donavit modernus parochus siliginis coretum unum et medium totidemque avenae mensurae confertae successori

non praeiudicando. Item in tertio campo habet agrum inter Joannem Mędrek ex una parte et altera Gallum Godziek continentem in se 7 stadia, inter quae est etiam pratum parvum, ex quo potest accipi currus unus feni. Deinde habet piscinam penes Lazarum, advocatum villae Brzeście, ex una parte et altera penes piscinas Pauli Godziek, in qua piscina usurpat sibi advocatus wierzbowinam vulgo dictam. Habet praeterea parochus de villa Vistula Polonicali siliginis 2 małdrata et 4 coretos, totidemque avenae mensurae confertae Plessnensis. Item ex scultetia una in Vistula Polonicali 20 grossos syl. percipit et prandium pro strena. Item ab hortulanis et inquilinis mensalia per grossum syl. percipit. In villa Brzeście habet missalium unum małdratum et coretos 20 siliginis et avenae totidem etiam mensurae confertae. Sed Liber Beneficiorum et Retaxationum decimam manipulearem post totam villam in Brzeście ostendunt. Ab hortulanis et inquilinis mensalia per grossum syl. percipit. Item in villa Kobielice habet missalium 10 coretos siliginis et avenae totidem mensurae confertae plessnensis. Ex molendinis 2 tenentur dare parochi pro novo anno prandium vel coenam una cum scholirega ratione decimae manipularis. Ab hortulanis et inquilinis omnibus mensalia per grossum album percipit. Deinde habet etiam 2 piscinas post scholam statim adiacentes piscinae maiori tl. comitis a Promnicz, ex qua tempore hyemis debet fluere aqua pro piscibus parochi, existentibus in piscinulis. Item habet etiam parochus subditum ad laborandum, sicut et libri Visitationum docent, et non alium nisi vitricum brescensem, qui utitur agro ecclesiastico fundato, ex quo census persolvit ecclesiae, qui liber est a redivitibus tributis omnibus tam sacrae Caesareae Maiestatis, quam comitis a Promnicz, sicut Libri Conventuales docent.

Rector huius ecclesiae parochialis Brzescensis Valentinus Salowicz, annorum circiter 56, ordinatus pro presbyteratu a. 1690 sabbatho sancto, quae fuit dies 25 III, per tl. Stanislaum Szembek, episcopum Dionysiensem, suffraganeum Cracoviensem, institutus ad ecclesiam a. 1712, die 23 IX. Residentia sui habet domum plebanalem ligneam, in qua est hypocaustum cum camera, ad Wislenses parochianos pro reparatione spectant una cum tectis. Item habet alterum hypocaustum pro familia nigrum cum camera et atrio, quod Brzescenses parochiani reparare et restaurare sunt obligati. Item stabulum pro 2 equis in atrio. Item stabula propter pecora parva 2, quae Kobielicenses parochiani sub uno tegumento stramineo reparare tenentur. Item habet horreum, quod tenentur reparare et restaurare omnes parochiani, medietatem Wislenses una cum trituratolio, medietatem Brescenses cum Kobielensibus, post quod habet hortum propter olera sepibus circumductum, quare parochiani omnes debent proprio sumptu reparare praeter tantum Goraus et Kopyto, qui habent propria loca ad circumducentes sepes. Fovet cantorem sive scholarem, qui habet domum ex opposito ecclesiae cum hypocausto, cubiculo, fornace, mensa, fenestris et circumcirca cum scamnis et atrio, item hortum propter olera circumductum sepibus a via publica villae Brzeście cum prato, ex quo potest recipi currus parvum feni. Item habet decimam manipulearem post cmethonem unum penes parochiam manentem, Kopyto dictum, de 5 granis siliginis, hordei, avenae, tritici et pisae. Item habet de parochia tota et quolibet cmethone, hortulano per unum panem. Item traditur etiam per voces populi, quod scholaris habeat scholae Brescensis agros maiores iuxta dimensionem ecclesiae tendentes ad prata tl. comitis de Promnicz. Ad quam scholam omnes parochiani tenentur sepes, fornacem, fenestras et omnia quaecumque possunt destrui in schola et extra scholam comparare, tantum parochus debet illos commovere ad ista omnia.

Ordinatio pro ecclesia parochiali in Brzeście. Magistram virtutis, nutrimentum religionis, ecclesiasticam disciplinam in omnibus sectare, quemadmodum christiano homini salutare et utile est, ita e contra adeo tantum negligere aut ei adversari nimis damnosum experientia docet. Proinde tl. Valentinus Selewicz, loci huius parochus, praemissae doctrinae recordabitur et sequentia monita vim praecepti continentis exequetur. Nimirum ciborium pro ratione et dignitate tan-

ti Sacramenti decentius exornabit, pixidem parvam pro Sanctissimo ad infirmos deferendo reparabit, crucem ex aurichalce hactenus destructam instaurabit, armariolum, in quo olea asservantur, fortius claudet, vasculum pro oleis sacris ad infirmos portandis providebit. Apparamenta ecclesiastica deteriorata resarcire curabit, pluviale alias cappam, quae posset dominicis et festis diebus pro ratione et diversitate temporum accomodari ad novo suae ecclesiae tamquam sponsae quamprimum emet. Piscinulam in alio loco quam hactenus est constituta collocabit, in matriculam baptisatorum et mortuorum catholicos cum lutheranis simul non scribat, sed distinctim ac seorsive connotabit. Carbone ecclesiasticae accuratius et exactius superintendet, calculationem perceptorum, elemosynarum expositarum coram tl. decano loci assumpto parochio in Wisla indelate expediet, aediles seu provisos ecclesiae, viros probos, rector exemplares ex parochia ad tale officium idoneos constituet. Lubienianam synodum pro directione sui acquireret, rei oeconomicae cum maiori sedulitate et dilligentia incumbet. Ad extremum consulendo propriae saniatti usui cremati non indulget, sobrietatem vigoris ecclesiasticum augmentum servabit, Sanctissimum quolibet die octava renovari curabit, praesentemque ordinationem nostram in proxima decanali congregatione tl. decano monstrabit.

Woszczyce 1 XI 1720

In eadem villa est ecclesia lignea tituli ss. Petri et Pauli, iuspatronatus tl. Francisci Leopoldi de Franquen, Martini Ferdinandi de Promnicz, Joannis Nicolai de Raizwic. De consecratione huius ecclesiae non constat, attamen diem anniversariam dedicationis observant dominicam primam ante festum s. Martini quolibet anno. In hac ecclesia sunt altaria 3. Maius altare ligneum non ita pridem extractum, nudum, picturis adornatum, mensam habet muratam cum portatili, in qua mensa ciborium ligneum necdum depictum, bene tamen clausum et locatum, in quo Sanctissimum asservatur in pixide argentea intus deaurata suppositi corporali. Expositio Sanctissimi pro festis Resurrectionis Domini Nostri et infra octavam sacratissimi Corporis Christi. Indulgentias habet pro festo ss. Petri et Pauli et Annuntiationis BMV ad annum tantum duraturas. Fons baptismalis ligneus, in quo est pelvis cuprea pro conservanda aqua lustrali benedicta, bene coopertus et sera pensili clausus. Ibidem piscina inferius invenitur pro conservandis strophiliolis a baptismatis. Olea sacra in vasis stanneis 3 iunctis in sacrario conservantur. Altaria minora, unum tituli s. Josephi, ligneum, non pictum, habens mensam ligneam cum portatili, aliud altare ligneum tituli s. Annae ex altera parte, mensam habens cum portatili. Suggestus ligneus parieti affixus novus. Sacrarium ligneum bene foribus provisum, in quo sunt armaria pro conservanda suppellectili ecclesiastica, commoda. Chorus pro cantoribus ligneus parieti affixus, in quo est organum seu pozytyw vocum 5. Pavimentum ecclesiae asseribus stratum, tabulatum asseritium. Confessionale unum ligneum in ecclesia. Ecclesia habet 2 fores non bene provisas, claustro et seramentis appensis, quibus clauditur cum porticulo. Campanile iunctum ecclesiae ligneum, scandulis tectum prout et ecclesia, in quo sunt campanae 3 et quarta supra ecclesiam in turricula alias signatura. Item est aedificium ad parietem ecclesiae in coemeterio ruinosum, quod deturpat ecclesiam, sub quo corpora lutheranorum sepeliebantur et fores ad id aedificium ex ecclesia apparent. Coemeterium circa ecclesiam sepimentis ligneis obductum, indiget reparatione cum ossario. Capella sub hac parochia est murata in villa Orzesze tituli s. Catharinae, distans ab ecclesia parochiali uno quadrante milliari in loco eminentiori inter arbusta situata ruinosus. Haec capella nullam habet dotem et circa ipsam casae non exstant, bene tamen clausa, scandulis tecta. Altare habet ligneum cum mensa, sed ibi raro celebratur missae sacrificium in altari portatili praeter festum s. Catharinae. An consecrata non constat, ex quo dotem non habet. In medio eiusdem est campana parva alias signatura. Clavis ab eadem capella penes parochum ecclesiae Woszczenis.

Reditus huius ecclesiae in Woszczyce: Ex agris praedialibus et 7 cmethonibus et ex Gardawice etiam ex agris praedialibus et uno cmehtone decimae manipulares. In Palowice missalia unum maldratum et unum quartuale avenae. In Zawadka missalia 2 metretae siliginis et totidem avenae. In Orzesze 3 metretae avenae et 2 quartalia siliginis. In Zgon 7 metretae missalia avenae et 2 quartalia siliginis. In Woszczyce clericalitura 4 metretae avenae. De ulterioribus preventibus hanc ecclesiam concernentibus/ex quo modernus parochus tempore praesentis visitationis ad hoc beneficium est introductus/tenetur docere et de numero parochianorum tam catholicorum, quam lutheranorum et iudaeorum.

Rector sive parochus huius ecclesiae tl. Georgius Drabik, annorum 27, ordinatus pro presbyteratu a. 1717 sabbatho quattuor temporum ante dominicam IV adventus, quae fuit dies 16 XII, per ¹²Michaelem Szembek, episcopum Raphensem, suffraganeum cracoviensem, institutus ad hanc ecclesiam mense IX anni currentis 1720. Introductus vero 1 XI modo tempore visitationis. Approbationem produxit. Habet domum pro residentia sui ligneam cum atrio, non pridem aedificatam, in quo est hypocaustum cum camera ex opposito, aliud hypocaustum pro familia. Fovet organarium, qui habet domum pro residentia sui commodam, qui salariatur per tl. parochum iuxta conventionem et a parochianis. Ad hanc ecclesiam parochialem spectant hae villae: Woszczyce, Królówka, Zgon, Mościska, Gardawice, Orzesze, Zawadka, Palowice.

Ordinatio: pro ecclesia parochiali in Woszczyce: Quoniam visitationis praesentis partes in hoc potissimum versantur, ne fines iurisdictionis sibi delegatae amittantur atque frustrentur, sed omnia rite, debite, matura, diligenter ad laudem Dei, utilitatem ecclesiae Woszczycensi, tl. Georgius Drabik novellus rector loci in decus et ornamentum sponsae suae adimplebit, videlicet particulas hostiarum communioni Christi fidelium necessarium ad consecrationem tempestive iuxta exigentiam et numerum poenitentium subministrari mandabit pro pinsandis hostiis maiorem formam adhibebit et parare curabit, idem et pro communicantibus. Parochianos confiteri volentes non repellat, ut ipsius antecedaneus gerebat, sed eosdem benigno favore prosequetur, eisdem poenitentibus et confitentibus pabulum christianae doctrinae, ut pastorem decet, in charitate suppeditabit, rudioribus parochianis methodum confitendi, nescientibus in omni cautela atque advertentia suggeret, puncta examinis, praesertim circa cogitationes, verba et opera, in Instructione Confessariorum descripta, eosdemque de peccatis eorum (qui spontanea conscientiam deponere et exonerare nesciverint) paterne examinabit, parvulisque panem petentibus escam dabit in suavitate pastoralis, cum sacramentaliter communicantibus articulatim, clara voce distinctim intelligibiliter ac devote, ut parochiani intelligant, dicit cum eisdem ter iuxta consuetudinem dioecesis polonice verba centurionis „Domine non sum dignus „alias“ Panie nie jestem godzien“, verbum Dei diebus dominicis et festis solide, dogmatice, egregie cum omni seria praeparatione cum brevitate et facilitate sermonis, non praecipitanter praedicabit eosque monebit, ut vicia declinent, virtutes amplectantur, taliterque poenam aeternam evadant et coelestem gloriam consequantur, alias in praemissis doctrinam Epistolae Pastoralis titulo de praedicatione verbi Divini observabit. Baptisterium more consueto clausum habebit, ad quem effectum seram pensilem indilate adhibebit. Pelvim ad supponendum capiti baptisatorum procurabit et aquam de capite baptisati defluentem non ad baptisterium fluere permittat, sed eandem ex pelvi ad hunc effectum omnino comparando ad piscinulam effundet. Vasculum pro deferendo ad infirmos oleo sacro distinctim accomodabit. Armariolum pro asservandis oleis sacris parieti in ecclesia affiget. Superpelliceatus ad normam, usum et consuetudinem dioecesis Cracoviensis ad ecclesiam semper intrabit et sic vestitus incedet. Aedituos 2, suos parochianos, viros rectos, quam primum constituet, penes quos unam clavem a cista eleemosynaria relinquet, aliam ipsemet servabit. Et quoniam tl. olim Pisula, parochus immediatus, omnes eleemosynas percipiebat ipse solus a carbona eleemosynaria claves habebat, idcirco de

perceptis et expensis tl. executores testamenti tl. olim Pisula calculum reddant, idque in praesentia tl. decani loci et tl. Laczyński, ex qua pecunia, quod magis necessarium pro usu ecclesiae convertendum indicabunt, expendent, 50 rhenensium a tl. Promnicz ex villa Palowice receptam emonebit. Aedificium, sub quo corpora lutheranorum sepeliebantur, penes ecclesiam situatum, tamquam eandem deturpans et ruinam propter stillicidia eidem ecclesiae causans, destrui, anihiları quamprimum curabit, ne ullum vestigium exstet, deleri et amoveri curabit. Quia vero iisdem praedefunctus tl. Pisula loci huius immediatus rector, nulla iurium et dotis ecclesiae relicta conscriptione obiit, proptereaue difficultates deperditionis aut alienationis bonorum ab ecclesia metuuntur, idcirco moderno parochus serio praecipitur atque demandatur, quatenus ex nunc omnimodam diligentiam adhibeat, praemissa iura et dotem ecclesiasticam investiget, investigatamque sine mora pro ingrossatione actis visitationis praesentis remittat. Pariter de dote capellae in Orzesze tituli s. Catharinae idem tl. parochus facturus, cui beneficio praesenti decreto adnectitur, quatenus metricam baptisatorum diligentiori, et pressiori ac distinctiori charaktere scribat atque connotet, item quatenus defectus metrics mortuorum per defunctum olim tl. Pisula causatos suppleat et corrigat. Sanctissimum qualibet die octava renovet, praesentemque ordinationem in proxima decanali congregatione remonstret.

Niemiecka Wisla 28 XI 1720

In hac villa est ecclesia parochialis tituli s. Jacobi Maioris, antiqua, non constat de consecratione, attamen diem dedicationis ab antiquo observant dominicam primam post festum s. Martini, iuspatronatus comitis de Promnicz. In hac ecclesia sunt altaria 2, altare maius, continens in se imaginem BMV sculptam, superius s. Jacobi. Habet mensam muratam cum portatili. In hac mensa ciborium situatum est ligneum picturis adornatum. Secundum altare parvum antiquum, in quo non celebratur. Fons baptismalis ligneus in medio ecclesiae, bene coopertus et clausus sera pensili. Lebetem aeneum pro aqua baptismali sacris oleis mixta. Habet et piscinulam pro asservandis stropholis a baptisatis. Olea sacra in vasis stanneis tribus in armariolo parieti ecclesiae affixo asservantur. Suggestus parieti affixus ligneus simpliciter depictus. Chorus parieti iunctus, in quo est organum parvum 3 vocum non bonum. Pavimentum asseribus stratum. Tabulatum et parietes ecclesiae depicti. Habet sacrarium ligneum, in quo est mensa cum armariis pro servanda supellectili ecclesiastica. Fores habet bonas cum sera pensili et claustro bene proviso. Haec ecclesia clauditur foribus ligneis bene et fortiter provisıs. Haec ecclesia fuit in manibus lutheranorum ante aliquot annos, ideo erectione et aliis iuribus caret. Indulgentias pro festo s. Jacobi Maioris habet noviter admissas et impetratas. Campanile ligneum et ecclesiae iunctum, in quo sunt campanae 2, in medio ecclesiae supra tectum est turricula habens in se campanulam alias signaturam. Coemeterium sepimentis ligneis obductum, in quo coemeterio etiam lutherani et catholici sepeliuntur. Reditus ecclesiae parochialis in Niemiecka Wisla: Quod attinet proventus tam ecclesiam quam parochum concernentes, ecclesia haec habet piscinulas 2 versus Strumięń Oppidum sitas, ex quibus proventus annuatim percipit. Item penes viam regalem habet aliquot sulcos agri, vulgo dictos Skotnica versus ortum et occasum, qui dum seminantur a vicinis, nempe Janko et Werner ab una 2 rhenenses percipit, nempe Komorowna, ab altera 1 rhenensem, id est Jankowa. Quod ad proventus parochiales deberent esse 5 maldratae mensurae Plessnensis confertae, modo autem iam ab annis aliquot 10 tantum modo a parochianis percipiuntur 99 coreti siliginis et totidem avenae. Ex praedio in Niemiecka Wisla tl. collatoris debentur missalia tam de siligine quam de avena, prout docet liber conscriptus ab antecessore moderni parochi, de quo quaerulatur, quod 20 coreti siliginis et totidem avenae retenti sunt, qui debentur praesenti parochus. Ad hanc ecclesiam spectat ager ex duplici parte a parochia immediate versus ortum et post Joannem Machnik versus occasum sulcorum in

universum 646, stadiorum vero 11, ex utraque vero parte terminatur ager parochi termino agrorum tl. collatoris. In eodem agro habet parochus piscinas adjacentes parochiae 3, ultima ad ortum posita penes viam regalem cognomento Starek et versus Strumien oppidum ad occasum 4, ex quibus una continuo seminatur. Idem parochus habet 1 subditum hortulanum, qui tenetur 3 diebus in septimana pedester laborare et 1 syl. talerum census annuatim, 2 galinas et 15 ova, de lino unam duodenam pro tela dare ad piscandum piscinas, parochiales, extra dies debitas ire et ad messem bis in septimana.

Rector seu parochus huius ecclesiae in Niemiecka Wisła tl. Laurentius Antonius Kaplanek, annorum 42, ordinatus ad presbyteratum a. 1710 sabbatho sancto, quae fuit dies 19 IV, institutus ad ecclesiam hanc 23 V. Approbationem produxit. Stante ipsius possessione conversae sunt personae lutheranae ad fidem catholicam 7, octavus apostata. Habet domum pro residentia ligneam commodam cum cubiculo pro sua commoditate et camera, hypocaustum pro familia etiam cum camera, stabulum pro equis commodum, alterum pro pecoribus et pecudibus. Habet praeterea tl. parochus horreum bonum, celare et super celare pro frumentis granarium vulgo Solek, pro curru et calesa atque aliis ad laborandum in agro instrumentis gazulam vulgo Wozownia. Item habet hortulos penes eandem domum plebanalem parvos 4. Organarium fovet, qui habet pro residentia domum ligneam commodam, salariatur iuxta conventionem a parcho. Item habet agrum a schola immediate versus occasum sulcorum in universum 262, stadiorum vero 7, quae stadia prolongantur et terminantur usque ad agros tl. Collatoris, aequaliter cum aliis vicinis incolis. Eidem scholiregae debentur a parochianis 3 panes ratione pulsus campanae sive campanarum. Villa ad ecclesiam hanc parochialem pro administratione sacramentorum Niemiecka Wisła cum praedio in eadem villa sito. Pro confessione paschali numerantur personae circa 250, lutheranorum 56.

Ordinatio pro ecclesia parochiali in Niemiecka Wisła: Onus visitationis commissae in ecclesia parochiali loci huius obeunda puncta ad exsequendum tl. Laurentio Kaplanek, parcho eiusdem loci demandantur sequentia: Nimirum in locum stanneae pixidem argenteam pro conservando in ciborio venerabilis Sacramenti comparabit. Crucem in monstratorio reparabit. Particulas sacramentales hostiarum quolibet die octava renovabit. Diem renovationis sanctissimi Sacramenti in tabella ad hunc effectum ordinata notabit. Organum destructum instaurabit. Doctrinam catholicam diebus dominicis et festis deambulando per ecclesiam suis parochianis explanabit, eisdemque per quaestiones et interrogationes examinabit. Apostates a fide sub sua parochia habitantes iuxta mandatum sacrae caesareae Majestatis ex finibus et locis suae parochiae tamquam oves scabrae et porrigine infectas atque extra spem reditus ad gremium s. Matris Ecclesiae existentes amovere, abigi, relegari omnino studebit, ne ovile Christi corruptant, alias vero oves ad fidem orthodoxam adducet et praesentem ordinationem in congregatione decanali exhibebit.

Mokra 2 XI 1720

Villa Mokra haereditaria tl. Casimiri Constantini Zagorski, cruciferi Żytomirien-sis, in qua est ecclesia murata ex lapide cocto, in minori choro testudineata, scandulis tecta, tituli s. Laurentii sumptu eiusdem haeredis aedificata, nondum consecrata, tamen dedicationis diem anniversariam observant dominicam post festum s. Michaelis iuxta usum antiquae ecclesiae, in qua est altare maius noviter extractum ligneum, picturis nondum adornatum, a fabre factum, continetque in se sculptam imaginem Crucifixi et mensam cum portatili muratam, in qua est situm ciborium ligneum novum nondum picturis adornatum, prout et altare, tamen bene clausum, continens in se sanctissimum Sacramentum in pixide argentea tota deaurata, supposito corporali, cuius expositio pro festo Resurrectionis Christi Domini et infra octavam Corporis Christi. Fons baptismalis ligneus in

medio ecclesiae situs, continens in se pelvim aeneam pro conservanda aqua lustrali benedicta. Piscina non reperitur. Olea sacra in vasis stanneis 3 iunctis reperiuntur et in loco decenti videlicet in parieti ecclesiae murato ad cornu Evangeliae praeparato asservantur. Est etiam capella parva antiqua a latere altaris maioris ad cornu epistolae murata, testudineata prout et ecclesia, in qua est altare ligneum mensam habens cum portatili, continetque imaginem s. Antonii. Ex altera parte etiam est capella ad cornu Evangeliae similiter novomurata, testudineata, in qua est altare ligneum, mensam habens cum portatili, continens in se imaginem Immaculatae Conceptionis BMV, nondum picturis ornatum. In ipsa vero ecclesia, videlicet in choro maiori sunt altaria 2 minora collateralia, lignea, antiquae formae, habentia mensas muratas cum portatilibus. Primum continet in se imaginem BMV, alterum vero habet imaginem s. Georgii. Sacrarium huius ecclesiae post altare maius muratum, testudineatum, cum fenestra una, foribus bene provisus clauditur. Armaria pro conservanda suppellectili ecclesiastica modo parva. Suggestus ligneus antiquus parieti ecclesiae affixus. Reliquias habet ss. Prosperi et Sabinae sacra crura in pacificalibus ligneis ad instar manuum, sculptis, inargentatis imposita. Item reliquias aliorum sanctorum 2 cistulis vitreis inclusas in altari maiori locatas, sed non constat de patientibus earum. Chorus pro cantore novus parieti affixus, in quo est organum alias pozytyw. Pavimentum ecclesiae totum asseribus stratum, in maiori choro tabulatum, itidem asseritium. Haec ecclesia foribus binis bene provisus, seris pensilibus clauditur. Campanile vetustum, putrefactum, ligneum, in quo sunt campanae 3, sed deponi debent propter periculum et aliud novum extruendum est iuxta intentionem tl. haeredis. In medio ecclesiae turris lignea, cuius medietas desuper lamina obducta, de reliquo scandulis tecta et rubro colore depicta, in qua est campanula alias signatura. Coemeterium nullis obductum sepiementis.

Reditus huius ecclesiae: Missalia de agro Kokotowa dicto solvuntur siliginis coreti 2, totidemque avenae. Ex agro Sustrawa 2 coreti siliginis, totidemque avenae. Ex agro Dziadockowa totidem. Ex agro Pekalowa totidem. Ex agro Chudowskiego totidem. Ex agro Siochaiowa totidem. Ex agro Jarczykowa totidem. Ex agro Pstrawskiego 1 coretum siliginis et alterum avenae, nam istius agri medietas non seminatur, exinde sterilest, consequenter de medietate huius agri nihil percipit tl. parochus modernus. Ex praedio Mokrensi nihil percipit, ex praedio Sośnia Góra nil percipit. Ex vitri officina nil percipit. Ex agro Werwochowska dicto, qui ager est desertus, nihil percipit. Ex agro Balcerowska, qui desertus, nihil percipit. Ex agro Boszkowska deserto nil percipit. Ex agro Lukowska deserto nihil percipit. Ex agro Wiąchowska deserto nil percipit. Ex agro Szczerbowska deserto nil percipit. Ex agro Kaczmarska deserto nihil percipit. Et si quando horum desertorum agrorum aliquis per tl. Zagorski seminatur pro sua utilitate, tunc a medietate missalia de huiusmodi per se seminatis agris solvit tl. parochus, quod si non seminatur, nihil percipit ex praedictis agris. Item facta est commutatio fundi antiquae parochiae latitudinis 10 sulcorum, longitudinis stadorum 14, pro quo tl. Zagorski commutavit agrum Mathyasowska dictum latitudinis 60 sulcorum et longitudinis stadorum 14. Hortulania XV, in qua domus plebanalis est aedificata. Est etiam copia inscriptionis summae 600 florenorum polonicalium pro fundatione confraternitatis Immaculatae Conceptionis BMV super bonis Jendrychow et Inwald pro ecclesia Mokrensi. Haec ecclesia sive eiusdem domus plebanalis nullam habet oeconomiam post privationem tl. olim Andreae Gomicki, antecessoris moderni parochi, attamen proprio sumptu parochus pro tempore existens curavit aedificari horreum et stabula pro pecoribus et pecudibus. Item missalia habet ex agro Rychlikowa coretum siliginis 1 et totidem avenae. Item habet mensalia sive stolowe ab hortulanis 12, quilibet horum solet dare parochus pro Paschate per 2 bohemicos alias czeskie. Item dant strenam omnes pro festo Nativitatis Christi Domini, similiter et tl. Zagorski. Domus scholaris est aedificata in fundo plebanali a pa-

rochianis, ad quam tantummodo una hortulania spectat et pertinet, quammodo subditus haeredis occupat.

Rector sive parochus huius ecclesiae t^l Thomas Gaydzik, annorum 62, ordinatus pro presbyteratu a. 1684, ipso festo Sanctorum Omnium, quae fuit dies 1 XI per t^l. olim Nicolaum Oborski, suffraganeum cracoviensem, institutus ad hanc ecclesiam Mokrensem 1709. Approbationem ad accipiendas confessiones produxit, sed suspectam. Domum pro residentia habet vetustam ligneam, non adeo commodam, nec bono ordine extractam, etiam sub uno tecto cum familia domestica hypocaustum reperitur. Item habet stabula et horreum, ut supra iam scriptum. Fovet organarium, quem salariat iuxta conventionem. Villae ad hanc parochiam spectant Mokre, Sośnia Góra, ex quibus ad confessionem paschalem numerantur personae 150 vel plus.

Ordinatio pro ecclesia parochiali in Mokra: De ratione institutae visitationis est laudem Dei summa cum diligentia propagare, statum ecclesiae et bona ipsius adaugere, bonos mores tueri, pravos mores extirpare et eosdem corrigere, populum piis monitis ad religionem, pacem atque innocentiam pro existentia rei vel revocare vel servare aut manutenere. Cum igitur t^l. Thomas Gaydzik in Mokra parochus praeter alias incumbendas etiam in praemissis officiis suum consistere perbelle sciat, ut eadem observet, omnino auxilium Dei implorabit, praeterea articulos infrascriptos ad indilatam executionem deducet. Ciborium decenter exornabit, baptisterium per reparationem eiusdem consolidabit, vasculum salis comparabit, piscinulam in gradu eiusdem baptisterii more aliarum ecclesiarum efformabit, portatilia restaurabit, imagines deformes ex maiori altari amovebit, scabellum ad asservandum venerabile Sacramentum omnino necessarium accomodabit. Pixidem et capsulam pro deferendo sanctissimo Sacramento procurabit, supellectilem ecclesiasticam resarciat et eventilabit, cingula ad sacrificium missae spectantia emet, mappas 3 iuxta praescriptum et ordinationem ecclesiae supra singula altaria ponet, libros ecclesiae dilaceratos restaurabit, catecheses videlicet doctrinae Christianae compendium diebus dominicis et festis populo suo tradet, eosdemque deambulando per quaestiones examinabit, confessiones Christi fidelium saluti animarum perutiles cum omni circumspectione cautelae, prout eiusmodi supremum Tribunal requirit, expediet nec absolutiones poenitentibus praecipitanter dabit. Coemeterium sepimentis circumdabit. Eleemosynas ecclesiam concernentes in cista ad eum effectum comparanda reponet, a qua carbona unam clavim retinebit alteram clavim vitrici 2 ecclesiae possidebunt. Regestrum perceptorum et expensorum ecclesiasticorum notabit. Campanas deponet, campanile novum extruet, benedictiones matrimoniales signanter inter personas extradioecanas nunquam amplius attentabit. Secretas benedictiones eorumdem matrimoniorum vitabit, ex quo clandestina matrimonia ecclesia prohibuit, divinum officium seu brevarium, ad cuius recitationem tam ex vi ordinum, tam ex vi beneficii tenetur, et tamen, prout luculentissime patet, rarissime idem recitat, nunquam intermittet, quinimo diligenter et devote recitabit. Reconciliationes facere non negliget et coram quo presbytero eandem faciet, testimonium habebit. Ab ebrietate, quae est omnium malorum origo, abstinebit. Ad extremum mulierem annosam, rixosam, e domo plebanali ad abviantes quibusvis maledictionibus atque inconvenientiis, expediet, quoniam status presbyteralis et morum gravitate, vitae integritate, exemplari honestate in tanto culmine dignitatis praecellere debet. Huius modique ordinationem in decanali congregatione remonstrabit et Sanctissimum qualibet die octava renovari curabit.

Suszec 31 X 1720

In hac villa est ecclesia lignea, scandulis tecta, tituli s. Stanislai, episcopi et martyris, iuspatronatus t^l. comitis de Promnicz. De consecratione eiusdem non constat, tamen diem anniversariam dedicationis observant dominicam primam post festum s. Michaelis. Ciborium non adeo adornatum in maiori altari est

situm cum pixide argentea parvula intus deaurata, in qua asservatur sanctissimum Sacramentum. Expositio Sanctissimi pro festis resurrectionis Christi Domini est infra octavam sacratissimi Corporis Christi. Fons baptismalis in medio ecclesiae ligneus, bene clausus, continet in se pelvim aeneam pro aqua lustrali benedicta, quae ibi reperitur oleis sacris mixta. Ibidem piscina pro asservandis stropholis a baptisatis invenitur. Olea sacra in vasis stanneis 3 iunctis in armariolo parieti ecclesiae affixo servantur. Altare maius est ligneum, mensam habens muratam cum portatili, continens in se imaginem s. Stanislai, depictum, antiquum. Item altare minus ligneum novum a dextra parte, depictum, cum imagine BMV, mensam habens cum portatili. Item a sinistra parte ligneum novum, nondum picturis ornatum. Imagines 2, una s. Stanislai et altera BMV tempore modernae visitationis sunt benedictae. Suggestus ligneus, picturis adornatus, parieti affixus. Confessionale unum, non procul a suggesto situm. Sacrarium ligneum, in quo mensa est cum armariis pro asservanda supellectili ecclesiastica, ostiis bene provisus, claustro et sera pensili fortiter clauditur. Pavimentum ecclesiae in minori choro lateritium, in maiori nondum stratum. Tabulatum ex asseribus depictum. Chorus ligneus parieti affixus pro cantoribus, depictus, in quo est organum parvum alias pozytyw. Eadem ecclesia 2 foribus bene provisus claudi solet. Campanile ligneum, scandulis tectum, prout et ecclesia, in quo sunt campanae 2 maiores, in medio vero ecclesiae turricula, in qua est campanula alias signatura, Indulgentias habet pro festo s. Stanislai anno 1714 admittas. Coemeterium sepimentis ligneis obductum, sicut et ossarium. Habet portam lineam.

Reditus huius ecclesiae: Habet agros dispersos post horreum stadia 9, sulcorum 220 circiter in modum crucis. Item habet ad viam, quae itur ad villam Woszczyce a sinistra parte stadia 4, sulcorum circiter 100, a dextra parte stadium 1, sulcorum 33. Ad praefatam viam, qua itur ad villam Woszczyce, et a sinistra parte 1 stadium per modum cunei sulcorum 13, ad praefatam, qua itur ad villam Woszczyce habet 2 stadia agri sterilis, ad quem non evehitur fimus, a dextra fere sulcorum 20 et aliquot breves ad ipsam viam, a sinistra ex opposito sulcorum circiter 40 ad viam, quae itur ad villam Zgon et Krolewka, a dextra stadium 1 sulcorum breviorum circiter 50, alterum circiter 60 adiunctis brevibus. Ad eam viam, quae itur tantum ad villam Królewka 1 stadium via divisum a sinistra parte sulcorum 23, ex opposito per modum cunei aliquot ad agrum incolae Witosza contiguum in Sikorzeniec habet stadium sulcorum 61 ad viam, quae itur ad villam Zgon et Krolewka 1 stadium sulcorum 15. Item stadia tabernatoris et incolae Giemsa. Habet etiam inter silvam Woszczycensem et Plessnensem stadia 5 sterilia sulcorum 115 et sextum, in quo pinus excrescunt. Habet cmethonem in villa Wry, qui in qualibet septimana cum iumentis tribus diebus laborat, 140 bohemicos et 2 gallos cum 9 suis gallinaceis singulis annis extradit. Item habet decimam manipularem a 2 cmethonibus et tertio tabernatore in Suszec, nimirum siliginis, hordei, ciceris, avenae, millei et lupuli, qui etiam excepta decima per 2 coretos confertos mensurae plessnensis avenae extradunt. Caeteri vero cmethones in villa Suszec per 2 cortos confertos mensurae plessnensis avenae extradunt, excepto 1 cmethone, qui 4 extradit et 2 hortulanis et tertio molendinatore, qui per unum coretum avenae confertae mensurae plessnensis extradunt. Inter prata cmethonum Figura et Szyma pratum habet. Missalia in villa Kryry, ubi siliginem et avenam cmethones mensurae confertae plessnensis, sed non omnes aequaliter extradunt, tabernator 6 coretos siliginis et avenae, totidem cmethones 9 per 2 coretos siliginis et avenae, totidem cmethones 3 per 4 coretos siliginis et avenae et 3 per 3 coretos siliginis et avenae mensurae confertae extradunt, cmethones 7 per 2 coretos siliginis et avenae et per 2 coretos parvos siliginis et avenae, quos coretos numerant 3 ad wiertelum confertae mensurae, Q cmetho 2 coretos siliginis et avenae. Item is idem cmetho 1 coretum minoris mensurae siliginis et 1 avenae extradit. Item 1 hortulanus 1 coretum siliginis et 1 avenae extradit. Item habet in villa Klesz-

czow decimam manipularem, singulis annis pro eo 12 florenos polonicales extradit, item 34 galinas, scultetus 4, cmetho 1 = 3, 1 cmetho 1, caeteri omnes per 2. Ista decima in consistorio Opoliensi et Ratiboriensi capitanei nondum causa decisa, imo iam per antecessores oblita. Item habet de praedio villae Rudzica 5 coretos avenae confertae mensurae plessnensis, item habet de praedio Miserow hordei 12 coretos mensurae confertae Plessnensis. Hos haeres villae Miserow non extradit, sed recognovit quidem ad ista missalia vendita sunt ab haeresiarcha pro tunc administrante ecclesiam suszeczensem 2 florenis polonicibus, quos florenos tl. Sigfridus Promnicz et Caspar Pelka arendator eiusdem villae tempore benedictionis strenae extradebant per aliquot annos, uti et modernus ad praesens extradit. De ista villa lis exorta fuit in officio imprimis dominicali Plessnensi, tandem ad consistorium Generalis Cracoviensis devoluta occasione iurisdictionis inter Joannem Michałowski, parochum Suszeczensem et Stanislaum Dąbrowski, parochum Brescensem nullo iure sibi appropriatam et tandem post multas controversias in officio praefato occasione sepulchri epitaphiorum foundationis contigvitatibus et metricarum, baptisatorum et copulatum exortas a parte actorea confutatas ecclesiae suszeczensis intuitu titulo Librorum Beneficiorum et tertium iuratorum depositionem temporibus perpetuis adiudicata anno Domini 1668 die mercurii 11 I, ut videre est in actis officii superscripti. Habet etiam 2 piscinas ad piscinam domini Plessnensis dictam Godziek, tertiam in silva ad viam, qua itur ad villam Zgon, a dextra parte habet etiam ab hortulanis in Podlesie Wilczaque habitantibus strenam et per 1 grossum mensaliorum tempore benedictionis strenae. Hoc etiam inter alia habet, quia omnes inquilini tempore benedictionis strenae omnium villarum superius specificatarum per 1 grossum syl. extradunt. Item omnes hortulani et qui domunculas habent cum inquilinis in villa Rudzica existentes strenam cum 1 grosso syl. extradunt. Item in Rudzica molendinator strenam et 1 bohemicum, item etiam in Kleszczow molendinator ex opposito sculteti Kleszczoviensis grossos polonicos, incolae Kleszczow cmethones strenam et omnes per 1 bohemicum extradunt. Item haec ecclesia habet pro dote piscinulam medio milliari in silva vulgo dicta Staw Kościelny et marsupium tempore divinorum). Quantum ad organarium sive scholiregam huius ecclesiae habet domum cum hortulo sulcorum 6 et horreum. Ad aedificationem horrei et sepimentorum hortuli incolae Suszec tenentur. Item habet post horreum 2 stadia in uno sulci 9 ad viam, quae itur ad villam Zgon a sinistra parte stadium sulcorum 13, in altero loco eiusdem viae eundo ad villam Krolewka a dextra parte stadium sulcorum 13, in altero loco eiusdem villae a sinistra parte sulcorum 22. Ad viam, qua itur ad villam Woszczyce a dextra parte 2 stadia in 1 stadio sulci 22, ad viam, qua itur ad villam Krolewka a sinistra parte 4 stadia agri sterilis sulcorum 48. Item habet decimam manipularem a 3 cmethonibus suszeczensibus siliginis, hordei, millei, ciceris et avenae. Item habet in Suszec circa festum s. Gregorii a cmethonibus in Suszec per 2 greslas, ab hortulanis Suszec et dictum Podlesie per 1 greslam. Item habet a cmethonibus et hortulanis in villa Kryry per 1 grossum syl., in Kleszczow cmethones per 1 cruciferum et molendinator per 1 grossum syl. extradit. Villarum Suszec, Kryry, Wilcza, Podlesie, Kleszczow omnes cmethones, hortulani, molendinatores per 1 panem occasione campanarum pulsus tempestatis extradunt.

Rector seu parochus huius ecclesiae parochialis Suszeczensis est tl. Petrus Josephus Piszczek, annorum 44, ordinatus pro⁹ presbyteratu a. 1703, sabbatho Quatuor Temporum, quae fuit 22 IX post festum s. Mathaei Apostoli, per tl. Casimirum Lubienski, episcopum heracleensem, suffraganeum cracoviensem, institutus ad hanc ecclesiam die 12 XII a. 1714. Approbationem produxit. Habet domum pro residentia sui ligneam cum atrio, in quo est hypocaustum cum camera; nuper aedificatam, pro familia vero aliud hypocaustum commodum. Item horreum, stabula pro equis, pecoribus et pecudibus, et alia aedificia, ad quorum reparationem parochiani tenentur. Fovet organarium, qui etiam habet domum

pro residentia sua ligneam cum atrio et camera, item horreum aliaque aedificia minora pro pecoribus et pecudibus, ad quorum reparationem tenentur parochiani. In vim salarii habet hortum ad domum sulcorum 6, item post horreum 2 stadia, in uno sulci 9 in altero 13. Villae iure parochiali ad ecclesiam suszeczensem spectantes sunt hae: Suszec, Kryry, Mizerow, Kleszczow, Rudzicka, ex quibus pro confessione paschali personae numerantur 700 vel plus. Acatolici sub hac parochia in pagis reperiuntur 88, apostatae 12, et sepeliuntur praefati acatolici et apostatae permixtim cum catholicis in coemeterio. Est adhuc iudaeus arendatorius in braxatorio, qui festa catholicorum violat exercendo labores domesticos in braxatorio.

Ordinatio pro ecclesia parochiali in Suszec: Laudabilis zelus et tenerrima circa gregem Domini, cum cura tl. Petri Piszczek, moderni parochi in Suszec, in exemplum aliis beneficiatis commendatur ex hac potissimum ratione, quia lutheranos extraneos 35 ab erroribus pestiferi dogmatis ad cognitionem verae fidei adduxit. Praeterea infra parochiam suam residentes 11 ad religionem catholicam convertit, optatur eidem ex praesenti visitatione, ut sub sua moderna rectorali iurisdictione ex aberrantibus a via veritatis omnibus fiat unum ovile et unus pastor, videlicet reliqui dissidentes haereticam pravitatem deserant et unitatem fidei catholicae sollicitudine pastoralis amplectantur in fundamento doctrinae infallibilis eiusmodi, quia extra ecclesiam catholicam nullus salvatur, quantumcumque bona opera fecerit. Glossas firmissime de haereticis a fide catholica intra fines suae parochiae degentes apostatas praedictus tl. parochus iuxta diplomata caesarea eo nomine edita vel ad quem de iure deferret vel eorum apostatarum ex domino sacrae caesareae Majestatis expulsionem omnino procurabit, nisi haereticos errores abiuraverint. Ultra praemissam de haereticis ordinationem adiunguntur dicto tl. parochi supramemorati loci haec observanda: Nimirum ciborium vel elegantius emetur vel aliud novum detur. Sanctissimi Sacramenti particulae octavo quolibet die renoventur. Lebes pro aqua lustrali dealbetur ad sacramentum baptismi. Vasculum pro sacro chrismate maius quam modo extat procuretur. Pelvis, ne aqua baptismalis in fontem baptismi circa abluitionem infantulorum defluat, comparetur. Item vasculum aliud distinctum pro deferendo ad infirmos oleo sacro ematur. Sepimenta circa coemeterium ecclesiae per parochianos, qui ad reparationem tenentur, quantocius extruantur. Binae ligatae privata autoritate separatae ad cohabitationem matrimonialem necessario adigantur. Metricae baptisatorum et mortuorum maiori diligentia et meliori caractere conscribantur, cum ea precatione, ut sit catholicorum liber seorsivus lutheranorum distinctim regestrum. Exuvia alias ossa fidelium defunctorum adhibitis quam plurimis missae sacrificiis cum denuntiatione diei sepulturae pro convocandis et congregandis parochianis ad ferenda animabus defunctorum circa humationem eorundem ossorum numerosa suffragia, more consueto ecclesiae catholicae indilate commodo tamen tempore in Domino sepeliantur, in futurum vero cum effodientur ossa ex nunc eadem profudius in visceribus terrae recondentur, reponentur ac tumulabuntur, omniaque ad pastorale regimen et officium spectantia rite, delite ac diligenter serventur ed adimpleantur. Ac denique superest, praesens ordinatio in sequenti congregatione decanali ad effectum rescientiae, num eidem paruerat, producat.

Uwaga: Na tym kończą się sprawozdania wizytacyjne z dekanatu pszczyńskiego. Odnosne protokoły z dekanatu bytomskiego odkładamy do następnego rocznika „Studiów”.